

ROÑAAGAITAKERIRI JUAN

Roñaagantakeri Jesucristo

¹ Jiroka roñaagantakeri Pawa tsika ikantakota Jesucristo, iriira Pawa kantakaawori riyotantyaawori rimperatanepaini tsika onkantakotya okaakitizimataintsiri iñagaitero. Iroowa rotyaantantakariri Pawa imaninkarite inkamanteri Juan. Tema jirika Juan iri rimperatapiintakari Pawa. ² Iri Juan kenkithatakerori okaatzi iñaakeri. Jiroka okaatzi ikenkithatakeri riñaane Pawa, iro inintakaantakeri Jesucristo inkamantantero. ³ Kimoshire inkantaiya ñaanatairone jiroka kamantaantsi, ari inkantaiyaari eejatzi inkaate kemisantairone. Kimoshire inkantaiya inkaate monkaatairone osankenatainchari. Tema okaakitizimatake iñaantaityaawori.

Riwethaitari kemisantzinkaripaini kaatatsiri 7 rapatoyetaka

⁴ Naaka Juan osankenatzirori jiroka. Eerokaga nosankenatizini kemisantzinkaripaini kaatatsiri 7 pipiyotaga janta otsipaki nampitsi saikatsiri Asia-ki. Tema añaatsi Pawa, iri etakawo pairani itzimake, irootaintsi ripiyai, neshironka inkantayetaimi, kameetha risaikakaayetaimi janta. Ari roshiyakagaimiri iitaitziri “7 tasorentsi”. ⁵ Ari roshiyakagaimiri eejatzi Jesucristo, tema imaperotatya okaatzi ikenkithatakoitziri. Iri etaawori ipiriinta ikamawetakaga, ipinkathariwentairi maawoini pinkathariwetachari jaka kipatsiki. Iriira etakoyetairi aakapaini. Iri oshiyakagairi inkiwaatyaimi, ipeyakotairowa ayaariperonka ikapathainkatake pairani ikamawentayetakaira.

⁶ Iri pinkatharitakaayetairi. Iri Imperatasorentsi-takaayetairi antawaitantaanariri Pawa Ashitariri. Iri otzimimotziri rowaneenkawo, iri pinkathariperotatsiri. Rashi rowaatyeero. Ari onkantaitatyeeyaani. ⁷ Jirika Cristo inkenapai menkoriki, maawoini ñagaitawairi. Ìñiitawaiyaari owathaamerekitakeriri. Riraakoitaiyaari maawoini jaka kipatsiki, rimatzityaawo itsipasatzi kaari shenkatawakaachane. Ari onkantaitatyeeyaani.

⁸ Ikantzi Awinkatharite Pawa:
Naaka oshiyawori etawori osankenarentsi, noshiyawo ee-
jatzi weyaantapaakawori.
Añaachana Naaka, Naaka etakawo pairani notzimake,
Naakaga piyaatsine paata.
Naakatakera tzimaperotatsiri noshintsinka.

Roñaagantaka Itomi Atziri

⁹ Naaka Juan, pirentzi powana pikemisantaira, ari akaataiyakeni akisashitakawo akemaatsiwaitaka, ari atsipatawaka ipinkathariwentaira Jesús. Eeniro nisaiki pairani othampishiki jitachari Patmos nokenkithatziro riñaane Pawa, nokamantantziro ikantakenari Jesús. ¹⁰ Okanta apaani kiteesheri ikenkithatakotapiintaitzirira Awinkatharite, eenitatsi roñaagakenari Tasorenkantsi. Nokemakeri notaapiiki iita kantanari, roshiyakawo tyootaantsi riñaawaitzi, ¹¹ ikantakena: “Posankenatero onkaate noñaayemiri. Iro potyaanteniriri kemisantzinkaripaini kaatatsiri 7 rapatoyetaka otsipaki nampitsi saikayetatsiri Asia-ki. Tema jiroka 7 nampitsi, jitachari: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatura, Sardis, Filadelfia, Laodicea.”

¹² Ari nipithokanaka notaapiiki naminiri iita ñaanatanari. Noñaatziiri ootamentotsipaini riwetsikaitziri ooro. Ikaatzi 7. ¹³ Iro kantacha janta niyankineki ari rosatekaka oshiyakariri Itomi Atziri.

Ipamankakeri iitziki iithaare. Rontarekakari ishipaneeki riwetsikakontaitziri ooro. ¹⁴ Kitamaamampoki okantaka iishi, oshiyawaitakawo iroome iwitzi oweja, kitamaaki okantaka ariwaitake jiriniki. Roki oshiyakawo paampari. ¹⁵ Shipakiryaa okantayetaka iitzi, ariwaitake riporeryaatzi koriki ritagaitziri. Oshiyawaitakawo riñaane osootzi ñaa. ¹⁶ Rotaiyake impokiropaini rakoperoki, ikaatzi 7. Romishitowimaitawo ipaanteki oshiyawaitawori osataamentotsi, apitekeromeni okanta othoyempitake. Roshiyakari ipooki ooryaa rishipakiryaaaperotzi tampatzikapaiteki.

¹⁷ Okanta noñaakerira, tyaanakena nokamawetanaka. Iro kantacha riterotantakenawo rakopero, ikantana: “Eero pithaawi, Naakatake etawori, Naakatake weyaantawori. ¹⁸ Naakatake kañaneri, nokamawetaka ari nonkantaitaatyeyyaani nañagai. Naaka ashitaawo shintsinkantsi rowaitaana notyaantantai sarinkaweniki. ¹⁹ Posankenatero okaatzi piñaakeri, iroowa petanakya okaatzi piñaakeri iroñaaka, eejatzi onkaate piñeeri paata. ²⁰ Ikaatzi ootamentotsi piñaakeri kaatatsiri 7, iri oshiyakaawentziriri kemisantzinkaripaini kaatatsiri 7 rapatoyetakaga otsipaki nampitsi. Ikaatzi piñaakeri impokiro notaiyakeri nakoperoki, kaatatsiri 7, iri oshiyakaawentziriri maninkaripaini tsipayetaariri kemisantzinkaripaini kaatatsiri 7 rapatoyetakaga.” *

2

Kamantaantsi rotyaantaitakeniriri 7 rapatoyetakaga kemisantzinkaripaini: Kamantaantsi rotyaantaitakeri Efeso-ki

* 1:20 Eenitatsi kantatsiri jirikapaini “maninkariite” kenkithatakotachari jaka, iri atziripaini ikaatzi itzinkamiyetaari kemisantzinkaripaini. Tzimatsi itsipa kantatsiri, iriiyetake iriiperori maninkariite.

¹ “Jiroka posankenateniriri imaninkarite kemisantzinkaripaini apatotainchari Efeso-ki. Iri ñaanatziriri otaiyakeriri 7 impokiro rakoperoki, osatekainchari niyanki ipaampatakera 7 ootamentotsi. Ikantziri:

² ‘Niyotziro pantayetziri, tsika pikanta pantawaitake, okaatzi pikisashitakari. Pisamakari kaariperoshireriite. Piñaantayetaari jitashiwaitachari “Otyaantaperori” yotaantashiwaitachari. Piyotai thairi rinayetatzi.

³ Kinatantaneri pinake, kisashiwaine pikantaka, osheki pikemaatsiwaitaka rowasankewentaitzimiro paakotaanawo nowairo. Temaita pisamawaita.

⁴ Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, kaaripero okantaka. Jiroka okanta: Pipakaanakero eerokapaini petakotantzi, te pantairo pikantawetanakawowa pairani.

⁵ Pinkenkishiretairo pikantaga ketziroini owakera pikemisananake. Pipakagairo pikantaga iroñaaka, pipiyakotairo pantairo pikantaga ketziroini pikemisantzi. Tema eerorika pipakagairo, ari niyaatashitakemi, naapithataimiri ootamentotsi saikimotakemiri janta.

⁶ Iroowa kameethatatsi pantakeri eerokapaini pikisaneentakero rantayetakeri kemisananairori riyotaantziri pairani Nicolás.

Nimatztakarari naaka. * ⁷ Kowirori inkemathatero, inkemisanteri Tasorenkantsi riñaanatzi kemisantzinkaripaini. Inkaate oitsinampaantatsine, ari nishinetagairi chochoki owañaantatsiri pankitainchari itasorentsipathateki Pawa.’ ”

Kamantaantsi rotyaantaitakeri Esmirna-ki

* 2:6 Te riyotaitzi tsika itzimi “kemisananairori riyotaantziri pairani Nicolás.” Aamaaka iri inashitainchari ipiyota, iri yotaashiwaitakariri kemisantzinkaripaini. Aamaaka iri oshiyakariri Balaam okaatzi rantakeri pairani irirori.

⁸ “Jiroka posankenateniriri imaninkarite kemisantzinkaripaini apatotainchari Esmirna-ki. Iri ñaanatziriri etawori, eejatzi weyaantawori. Iri riñaanatzi kamawetainchari, añagaatsiri eejatzi. Ikantziri:

⁹ ‘Niyotziro pantayetziri, niyotziro pikemaatsiwaitakaga, niyotziro pashironkaawaitakaga, eerokawetaka ashaagantashireri. Niyotzi eejatzi ithaiyakotakemi Judá-ite janta. Iitashiwaitaka Judá-ite, tema Satanás ashitakariri. ¹⁰ Eero pithaawantashiwaitawo pinkemaatsityaari. Irootaintsi piñeeri romonkyagaiteri Kamaari. Ari pisaikeri onkaate 10 kiteesheri pinkemaatsiwaitya, iñaantashiretemi Kamaari. Pinkyaaryooshirete eerokapaini piyaatakaairo onkantawetakya ritsitokaitemi, aritake paata nañaakagaimi, oshiyawaitaiyaawo namanthaitaatyemime. ¹¹ Kowirori inkemathatero, inkemisanteri Tasorenkantsi riñaanatzi kemisantzinkaripaini. Inkaate oitsinampaantatsine, eero iñagairo inkemaatsiwaitaiya rapiitairo inkamai.’ ”

Kamantaantsi rotyaantaitakeri Pérgamo-ki

¹² “Jiroka posankenateniriri imaninkarite kemisantzinkaripaini apatotainchari Pérgamo-ki. Iri ñaanatziriri otzimimotziri rosataamento apitekeromenitatsiri othoyempinka. Ikantziri:

¹³ ‘Niyotziro pantayetziri, niyotzi ari pitsipatari ipinkathariwentziri Satanás. Niyotzimi eejatzi kisokero powakena paakopiintakena nowairo, te pipakaairo pawentaashiretana. Te pipakaanakero eerokapaini okantawetaka Antipas rowamaawetakari noyemisantakaaperotanewo, kenkithatakotakenari tsika inampitawo Satanás. ¹⁴ Iro kantacha, eenitatsi yotapainchari, kaaripero okantaka: Tzimayetatsi pikaataiyinira oshiyakariri Balaam riyotaantzi. Tema pairani Balaam, riyotaapiintakeri Balac

inkaimashiretantaariri charinetanakariri Israel-ni rowakayaari ritagaitziniriri roshiyakaashiwaitari iwawane. Imayempitakaakeri eejatzi. ¹⁵ Tzimatsi eejatzi kemisantakerori riyotaantziri pairani Nicolás. ¹⁶ ¡Pipakagairo! Eerorika pipakairo, ari niyaatashitakemi nomanatemi, iro nomanatantyaari osataamentotsi poñaachari nopaanteki. ¹⁷ Kowirori inkemathatero, inkemisanteri Tasorenkantsi riñaanatziri kemisantzinkaripaini. Inkaate oitsinampaantatsine, ari nompakeri royaawo maninkawotatsiri maná. Ari nompakeri eejatzi kitamaari mapi osankenatakaga owakerari wairontsi kaari riyotaitzi, apatziro riyotairo inkaate aakerone jiroka mapi.’ ”

Kamantaantsi rotyaantaitakeri Tiatira-ki

¹⁸ “Jiroka posankenateniriri imaninkarite kemisantzinkaripaini apatotainchari Tiatira-ki: Iri ñaanatziriri Itomi Pawa, oshiyakawori roki paampari, poreryagaintsiri iitziki. Ikantziri:

¹⁹ ‘Niyotziro pantayetzi, petakoyetantaka, pikemisantake, pantawaitake, kamaitane pikantaka. Eekero pikamaitatyaawo pawisakaanakero pikantawetaga pairani. ²⁰ Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, kaaripero okantaka. Jiroka okanta: Paapatziyakawo tsinane jitachari Jezabel. Okantzi iroori kamantantanewo ini, okaatzi iyotaantakeri, oitzipinashiretakeri nimperatanewo. Owakaayetakeri ritagaitziniriri roshiyakaashitaitari iwawane. Omayempitakaakari eejatzi. ²¹ Osamani noyaakowetakawo ipakairo antakeri, te okowi ipakairo omayempiwaitzi. ²² Eerorika ipakaashitawo, ari nomantsiyaakero omayempitapiintakera, ari onkemaatsiwaitaiya. Ari nonkanteriri inkaate mayempiterone. ²³ Ari

nowamaayetairi ikaatzi iyotaayetakeri. Iro riyotantaiyaari maawoini kemisantzinkaripaini, riyote naaka yoshiretziriri maawoini, niyotzi oita ikenkithashiretari, niyotzi oita ikemashiretziri. Iro noipiyantemirori okaatzi pantayetakeri eerokapaini. ²⁴ Irooma eerokapaini, yotapainchari janta Tiatiraki kaari kemisanterone iyotaantashiwetakari, eero nokisathatzimi. Tema te pipankenawaitawo okaatzi iyotaantashiwetakari iitaitziri “rimanakaaperotanewo Satanás”. ²⁵ Ontzimatyepinkyaaryoote eerokapaini irojatzi nipiyantaiyaari. ²⁶ Inkaate oitsinampaantatsine rimonkaatero niñaane irojatzi weyaantapaakyaawone, ari nimatakaakeri impinkathariwentairi atziripaini. ²⁷ Ari ikantakena Ashitanari naaka, rimatakaakenawo ipinkatharitakaana, ari inkantaiyaari iriroripaini impinkatharitakagairi.

Reewatantaiyaari iyotsirokotzitonkite.

Irijatzi thonkairine iisanentanewo, roshiyakagairi itzim-pookaitziro chomo.

²⁸ Ari nowake naaka oshiyaraine impokiro sariwoto.

²⁹ Kowirori inkemathatero, inkemisanteri Tasorenkantsi riñaanatzi kemisantzinkaripaini.”

3

Kamantaantsi rotyaantaitakeri Sardis-ki

¹ “Jiroka posankenateniriri imaninkarite kemisantzinkaripaini apatotainchari Sardis-ki. Iri ñaanatziiriri iitaitziri ‘7 tasorentsi,’ otaiyiriri 7 impokiro. Ikantziri: ‘Niyotzimiro pantayetakeri, ikantaitzimi “añaashireri”, te ari pinkantya, kamashireri pini.

² Pinkakishiretai. Pinkyaaryooshirete eero pikamashiretanta. Tema Pawa iñihiro pantziri te pimonkaatziro ikowakayimiri. ³ Pinkenkithashiretero

ikamantaitakemiri pairani, pimonkaatero. Pipakairo pantapiintakeri. Eerorika pikakitai, ari nomapokapaimi nipiyaairika, noshiyapaiyaari romapokantzi koshintzi. ⁴Iro kantacha eenitatsi Sardis-ki matakero eepichokiini ikiteshoretzi. Iri oshiyakariri kaari oipatsiterone iithaare, iroowa ikameethatantaari jirikapaini intsipataina nokithaatawowa kitamaari. ⁵Tzimatsirika kitsirinkerone, ari nonkithaatairi kitamaari. Eero noshetairo iwairo itsipataari rosankenatakotaka kañaaneyetaatsine. Ari nonkamantairi Ashitanari, eejatzi maninkariite, nonkantairi: “Ikemisantaana jirika.” ⁶Kowirori inkemathatero, inkemisanteri Tasorenkantsi ikantziriri kemisantzinkaripaini.’ ”

Kamantaantsi rotyaantaitakeri Filadelfia-ki

⁷ “Jiroka posankenateniriri imaninkarite kemisantzinkaripaini apatotainchari Filadelfia-ki. Iri ñaanatziriri Tasorentsitatsiri, Iriiperori. Iri riñaanatzi rowaitakeri rashitaryaayetainiri atziripaini, iri rashitapithaite kaari rishinetaite inkyaaete. Ari roshiyaiyaari David-ni. Tekaatsi shintsithaterine ashitareerone, ashitzirori eejatzi. Ikantziri:

⁸ ‘Niyotziro pantayetziri. Pamine. Nishinetakemi pinkyagai, tekaatsi otzikemine. Iro nimatakemiri tema te pishintsishiretaiyini. Iro kantacha pimonkaatakenawo niñaane, te ikemaitzimi pinkante: “Te rashitana Pawa.” ⁹Iriima jirikapaini kantashiwaitachari: “Naaka Judá-ite.” Kaari Judá-itepero iri rashiyetakari Satanás. Iroowa notziwerowakaantaiyaariri paata impinkathayetaimi. Ari riyotairi imaperotatyaaga netakotakemi. ¹⁰Tema pikyaaryoowentakero eerokapaini pimonkaayetziro niñaane, ari nonkempoyaawentakemi eero iñaantashiretantaitzimi. Tema okaapichokitapaakeeni iñaantaitantyaariri nampiyetawori kipatsiki.

¹¹ Irootaintsi nipokai. Kisokero powero pikemisantakeri, eero paminaashiwaitanta pinintagaiyaawo impaitaimiri, ramanthaiyetaimi. ¹² Tzimatsirika aawyaakerone jiroka, ari noshiyakagairi tzinkamitsi otziyantzirori itasorentsipankote Pawa. Rashi rowairo risaikai. Ari nonkentakotainiri iwathaki iwairo Pawa, ari riyoitai Pawa ashitaari. Ari nonkentakotainiri iwathaki owairo nampitsi Jerusalén, ari riyoitai saikai inampiki Pawa, areetaachane isaawiki ompoñagaiyaawo inkiteki. Ari nonkentakotainiri eejatzi iwathaki owakerari nowairo. ¹³ Kowirori inkemathatero, inkemisanteri Tasorenkantsi ikantziriri kemisantzinkaripaini.’ ”

Kamantaantsi rotyaantaitakeri Laodicea-ki

¹⁴ “Jiroka posankenateniriri imaninkarite kemisantzinkaripaini apatotainchari Laodicea-ki. Iri ñaanatziriri iitaitziri ‘Ari onkantaitaateyeyaani,’ rawentaashiretaitari kenkithatzirori irooperori. Iriira riñaanatzi riwetsikaakeri pairani jiroka kipatsi. Ikantziri:

¹⁵ ‘Niyotziro pantayetziri. Poshiyakawo kaari saawaatatsine, kaari katsinkaatsine. Nokowiri naaka, saawaari. Eerorika osaawatzi, nokowi katsinkaari.

¹⁶ Irooma poshiyaaworika jampaironkatatsiri ñaa, ari noowawintakemi. ¹⁷ Pikantapiintaiyini eerokapaini: “Ashaagantakena, tekaatsi nonkoitye.” Iro kantacha te ari pinkantya, owashire pikanta, manintaarewo, ashironkaarewo, mawityaakiri, aatonkoryaamerekiri.

¹⁸ Poshiyakagairo pamanantaateyerime noorote rosaawakitaitziri riporekaperotantyaari. Ari pimatairo pashaagantya. Poshiyakagairo pamanantaateyerome kitamaari noithaare, eero paatonkoryaamerekiwaitanta iro pinkaaniwaitantyaari. Poshiyakagairo pamanantaateyerome naawintawo petsiyatakotantaiyaari pimawityaakiwetakaga. ¹⁹ Iro nametari naaka

nokisaneentziri netakotanewo, nowasanketziri. Ontzimatye pinkyaaryootai eerokapaini, pipiyashiretai. ²⁰ Pamine, oshiyawaitakawo nonkatziyatyeeme jakakeroki nonkaime nonkyaantyaari. Tzimatsirika inthomoiki kemakenari, rishinetanarika nonkye, arira antsipatawakagaiyaari akiyootawakagaiya. ²¹ Tzimatsirika aawyaakerone jiroka, ari intsipataina nompinkathariwentante. Tema nimatakeronaaka naawyaakero, notsipataari risaikamentoki Nopaapate nopinkathariwentantai. ²² Kowirori inkemathatero, inkemisanteri Tasorenkantsi ikantziriri kemisantzinkaripaini.’”

4

Thaamentaantsi inkiteki

¹ Okanta okaatapaake jiroka, noñaatzi ashitaryaanaka inkite. Irijatzi apiitapairo riñaanatapaana noñaakeri inkaaganki paimpatapaintsiri roshiyari tyoorentsi. Ikantana: “Pipoke jenoki, ari noñaagakemiro onkaate awisatsine paata.” ² Okanta niyaashiretanake jenoki, noñaakero saikamentotsi, oshiyawaitakawo risaikantapiintari pinkathariperotatsiri, owaneenka okantaka. Eenitatsi apaani saikantakawori. ³ Jirika saikaintsiri shipakiryaa ikantaka, roshiyakawo potsitakiri mapi kareñaanikitatsiri. Itapotakeri oye risaikamentoki, roshiyawaitakawo oye natsiryakiri mapi kareñaanikitatsiri. ^{*} ⁴ Eenitatsi otsipa saikamentotsi okaatzi 24, iro osatekakeriri niyankineki saikaintsiri. Ari risaikayetakeri itzinkampaini, kitamaa okantayetaka iithaare, ooro rinayetake ramanthaire.

* 4:3 Mapi “potsitakiri kareñaanikitatsiri” iitaitziro “jaspe”, iitaitziro eejatzi “cornalina”. Irooma mapi “natsiryakiri kareñaanikitatsiri” iitaitziro “esmeralda”.

⁵ Nokemakero ookathawontsi, opoñaanakawo iñaanake saikamentotsiki. Eenitatsi 7 ootamentotsi ootainchari, iri imontetakari saikamentotsi. Iri oshiyakaawentziriri Itasorentsita Pawa, kaatatsiri eejatzi 7.

⁶ Eenitatsi inkaare imontetakari saikamentotsi, kityaaniki okantaka. Eenitatsi 4 inkiteweri katziyainchari, iri piyowentakawori jiroka saikamentotsi. Iri kantacha jirika inkiteweripaini otzimi osheki roki, iro raminantayetari tsikarikapaini, raminantayetawo eejatzi itaapiiki. † ⁷ Etawori inkiteweri roshiyakari manitzi. Itsipa roshiyakari waakaaniki. Itsipa atziriwoo rinake. Iriima itsipa roshiyakari rewowaita shirontzi.

⁸ Romapokashitanaka otzimayetanake ishiwanki jirika inkiteweri, 6 ishiwanki tzi mayetanaintsiri. Otzimi osheki roki iwathaki, otzimitanaka roki inthomoiki iwathaki. Iri kamaitanakawori romampaapiinta, kiteesheriki eejatzi tsireniri, ikantzi:

Tasorentsi, Tasorentsi, Tasorentsi rini Pinkathari Pawa, Shintsiperori.

Iriira añaatsiri iroñaaka, iri etawori pairani itzimake, irootaintsi ripiyai.

⁹ Ari ikantapiintatya jirikapaini inkiteweri ithaamentari saikaintsiri, kantaitachari rañi. Ikanta roñaagantakero jirikapaini ipinkathatapiintakeri, riwetharyaapiintakeri, ¹⁰ rimatanakero eejatzi 24 itzinkamipaini rotziwerowashitanakari saikaintsirira, kantaitachari rañi. Ithaamentanakari, ramanthairiimotanakari. Ari iñagaitziro imapero rawisantzi saikaintsiri ipinkatharitzi, okantaweta ipinkathariwentantzi irirori itzinkamipaini. Ikantaiyanakeni:

¹¹ Nowinkatharité, Pawá,

† 4:6 Kantakotachari jaka “kityaaniki” oshiyakawo okanta poteryaa, vidrio eejatzi cristal.

Iroowa kameethaperotatsiri ontzimimotoemi
 powaneenkawo, pinkathaga inkantaitemi,
 ontzimimotoemi pishintsinka.

Eerokatake wetsikayetakero maawoini, tema eeroka
 kowashitainchari ontzimayete piwetsikanewo.

5

Osankenarentsi eejatzi Oweja

¹ Noñaatziiri saikaintsiri saikamentotsiki, rotaiyake rakoperoki osankenarentsi. Kameetha ampinaaitaka, 7 okaatzi rontsirekaitakero eero rampinairyaaantaitawo.

² Noñaatzi maninkari tzimatsiri ishintsinka, richerayi ikenkithawaitzi, rosampitantzi: “¿Litaka rowaitakeri rontsirekaryagairo osankenarentsi, rampinairyagairo?”

³ Tekaatsi materone rampinaireero riñaanatero. Tekaatsi inkiteki, kipatsiki, eejatzi sarinkaweniki, tekaatsi ampinairyagairone. ⁴ Antawoite niraanaka, tema tekaatsi materone rampinairyagairo riñaanatero. ⁵ Ikantana itzinkami: “Aritake piraaka. Pamine. Eenitatsi matakakerori otzimimotziri itasorenka, iri materone rontsirekaryagairo, rampinairyagairo eejatzi. Iri charinetariri Judá, iitaitziri ‘Manitzi.’ Iri charinetariri David-ni. Iriira rowaitakeri rimatero.”

⁶ Noñaatzi oweja. Ikatziyaka niyankineki isaikakera saikamentotsi, rosatekakeri inkiteweriite, rosatekakeri itzinkampaini. Jirika oweja oshiyawaitakawo rowamaitakityeerime pairani. Tzimatsi okaatzi 7 ichee. Tzimatsi eejatzi 7 roki. Iri oshiyakaawentacha 7 Tasorentsi, iñagaitairi maawoini kipatsiki. ⁷ Ikanta jirika oweja, riyaatashitakeri okaakiini saikaintsiri. Rotaiyapaakero osankenarentsi. ⁸ Ikanta inkiteweriite eejatzi itzinkampaini, rotziwerowashitanakari oweja, ipinkathatanakeri.

ROÑAAGAITANTZIRI 5:913ROÑAAGAITANTZIRI 5

Tzimayetatsi romampaamento. Tzimatsi kasankari ritagaitziri rowaitakero janta ooronakiki. Jiroka kasankari iro oshiyakaawentacha ramananewo ikiteshiretakagaitanewo. ⁹ Ari romampaanakawo owakerari omampaagaantsi, romampaakotari oweja, ikantaiyini:

Eeroka rowaitake potaiyero osankenarentsi, eeroka ontsirekaryagairone,

Tema eeroka kapathainkataintsii rowamaaweetakemi, ari pipinakowentairiri atziripaini rashitantaariri Pawa.

Ari rashiyetaari Pawa itsipasatzi sheninkatawakaachari tsikarikapaini, kemathatawakaawori riñaane tsikarikapaini, saikayetatsiri tsikarika janta, ipinkathariwentaitziri tsikarikapaini.

¹⁰ Eeroka kantakaawori roshiyantaariri pinkatharipaini, roshiyaari Imperatasorentsitaarewo, rantawaitainiri Pawa.

Iriira pinkathariwentairine isaawikisatzi.

¹¹ Noñaatzi osheki maninkari piyowentapaakawori saikamentotsi, tsika risaikake inkiteweri eejatzi itzinkami-paini. Ari ipiyotapaaka oshekiperotatsiri maninkariite.

¹² Ikantaiyini:

Jirika oweja rowamaaweetakari, iri kameethaperotatsiri otzimimotziri itasorenka, otzimimotairi rashaagawo, riyorenka, ishintsinka, ipinkathaitairi, rowaneenkata, inthaamentaityaari.

¹³ Nokematzi romampagaiyanakani maawoini saikantawori inkite, kipatsi, inkaare, sarinkaweni. Ikantaiyini:

Jirika saikaintsiri saikamentotsiki, itsipatakari oweja, thaamentaarewo rini, pinkathataarewo rini, otzimimotziri rowaneenkawo, ipinkathariwentantzi, rashi rowaatyeero.

¹⁴ Iri inkiteweriite apiipiintzirori ikantzi, “Ari onkantaitaateyeyaani.” Iriima itzinkamipaini otziwerowa ikantaiyakani ipinkathataiyirini jirika kantaitaachane.

6

Rontsirekaryagaitakero

¹ Ikanta noñaakeri oweja rontsirekaryaanakero etanakawori rontsirekaitakero. Ari richeraanake ikenkithatanake inkiteweri, oshiyanakawo ookathawontsi, ikantzi: “¡Pipoke! ¡Pamine!” ² Noñaatziiri rishiyapaaka kitamaari kawayo, rotaiyakero iyaane kyaakaakariri kawayo. Ramanthaitaitawakeri, jatanake romanatya, rithonkaatante.

³ Rontsirekaryaanakero oweja otsipa. Ari richeraanake itsipa inkiteweri, ikantzi: “¡Pipoke! ¡Pamine!” ⁴ Ari rishiyapaaka itsipa kityonkari kawayo, ipaitawakeri kyaakaakariri antawoite owathaamentotsi. Iri rowaitake ripakaakagairi atziripaini risaikawetaga kameetha kipatsiki. Iroowa rowamaawakaantari atziripaini.

⁵ Rontsirekaryaanakero oweja otsipa. Ari richeraanake itsipa inkiteweri, ikantzi: “¡Pipoke! ¡Pamine!” Noñaatziiri rishiyapaaka itsipa cheenkari kawayo, rotaiyake itenamento kyaakaakariri. ⁶ Nokematzi cheraanaintsiri ikatziyaiyakanira inkiteweri, ikantzi: “Pimpimantayete eepiyokiini piwankire, pinkowantakaaperotyaawo, tema te otzimaperotzi. Ari paake osheki koriki kiteesheriki, ari iñagaitero antawoite tashetsi. Eerowa paperaatziro pankirentsi riraitziri, ragaitziri eejatzi oyeenka pankirentsi.” *

* 6:6 Jiroka jaka ikantajaantaitziri: “Pimpimante apaani pawiiapanete harina pinkowantzimaityaawo apaani denario. Pimpimante mawa pawiiapanete cebada pinkowantzimaityaawo apaani denario.”

⁷ Rontsirekaryaanakero oweja otsipa. Ari richeraanake itsipa inkiteweri, ikantzi: “¡Pipoke! ¡Pamine!”
⁸ Noñaatziiri rishiyapaaka itsipa kiteriri kawayo, iitaitziri “Kaamanetaantsi” kyaakaakariri. Ari itsipatakari iitaitziri “sarinkaweni”. Jirika iitaitziri “Kaamanetaantsi” rowaitakeri rowamaayete apawopaini isaawikisatziite. Tzimatsi rowamaakeri rowathaantaitakari osataamentotsi, eenitatsi aayetakeri ritashe, itsipa aayetakeri mantsiyarentsi, itsipa ratsikayetakeri katsimari owantaneri. †

⁹ Rontsirekaryaanakero oweja otsipa. Noñaatziri oponkitziki taapokimentotsi ishirepaini rowamaawentaitakeri ikenkithatakotziro riñaane Pawa. ¹⁰ Richeraanake shintsiini, ikantaiyini: “Nowinkathariperorité, Tasorentsi, Iriiperorí. ¿Tsika onkaateka osamanite pinkisawentantainari, powasanketairi isaawikisatzipaini?” ¹¹ Ipaitakeri kitamaari kithaarentsi inkithaatya, ikantaitziri: “Piyaatakaairo pimakore rareetawaiyaata pirentziite pitsipatari pantawaitake. Ontzimatye rowamagaiteri iriroripaini roshiyakotaimiro eerokapaini.”

¹² Noñaatziiri rontsirekaryaanakero oweja otsipa, yotapaaka apaani rithonkantyaawori. Ari omapokanakari antawoite omoyeka. Tsiwakimatanake ooryaa, tsireniki okantanaka. Kityonka ikantanaka kashiri roshiyanakawo iraantsi. ¹³ Rithopiryaayetana impokiro, roshiyawaitanakawo ithopiryaakitzi iraka chochoki otekakitziro antawoite tampyaa. ‡ ¹⁴ Te okoñaatai inkite, oshiyawaitanakawo ampinaita antawoite tsipana. Te iñagaitairo otzishipaini taankayetanaintsiri,

† 6:8 Kantakotachari jaka “apawopaini”, inkaaterika 4 atziri, apaani kamaintsine. Ari inkantya otsipaki nampitsi intzimerika 4 atziri, apaani kamaintsine. Ari inkantayetyaari maawoini kipatsiki. ‡ 6:13 Kantakotachari “chochoki”, iro iitaitziri higuera.

eejatzi othampishipaini. ¹⁵ Manaiyanakani atziripaini impeetatapiki. Rimanaiyanakani maawoini, pinkatharipaini, iriiperoripaini, reeware owayeripaini, ashaagantzinkaripaini, shintsiripaini, noshikaarewopaini, saikashiwaitzinkaripaini eejatzi. ¹⁶ Jirikapaini manayetanainchari ikaimakaimatanakero otzishi, mapipaini, ikantzi: “Panaweenaata. Pimanena eero noñaantari saikaintsiri saikamentotsiki. Pimanena eero noñaantari oweja kisaneentakenari.” ¹⁷ Monkaatapaakaga iyatsimanka. ¿Eenitatsima kisashityaawone?

7

144,000 ikentakotamakoitakeri

¹ Okanta okaatapaake jiroka, noñaake ikatziyaka 4 maninkari owatzitapaaga kipatsi. Iri otzikakerori antawoite tampyaa. Iroowa kaari iñaantaitawo ontamakaatakaairo inkaare, kaari iñaantaitawo eejatzi owaagapanayetero tsipana. ² Noñaakeri eejatzi itsipa maninkari ritonkaapaake rishitowapiintzira ooryaa. Richerayimotapaakeri 4 maninkari. Tema jirika 4 maninkari, otzimimotziri ishintsinka, rowaitakeri rowaariperotero kipatsi eejatzi inkaare. ³ Ikantapaakeri: “Paataga powaariperotziro kipatsi, inkaare, inchatopaini, nompothotawakeriita nokentakotamakotakaantakeri rimperayetaari Pawa.” ⁴ Nokematzi apaani kenkithatakotanakeriri ikaatzi ikentakotamakoitakeri. Ikaataiyini 144,000. Iriira kaataintsiri 12 isheninkapaini icharinetari Israel-ni. ⁵ Ikentakotamakoitake 12,000 isheninkapaini Judá, 12,000 isheninkapaini Rubén, 12,000 isheninkapaini Gad, ⁶ eejatzi 12,000 isheninkapaini Aser, 12,000 isheninkapaini Neftalí, 12,000 isheninkapaini Manasés, ⁷ eejatzi 12,000 isheninkapaini Simeón, 12,000 isheninkapaini Leví, 12,000 isheninkapaini Isacar, ⁸ eejatzi

12,000 isheninkapaini Zabulón, 12,000 isheninkapaini José, 12,000 isheninkapaini Benjamín.

Kitamaataintsiri ikithaayetaka

⁹ Okanta okaatapaake jiroka, noñaatzi ipiyotaka atziripaini. Osheki ikaatzi, tekaatsi materone riyoteri tsikarika ikaataiyini. Iri poñaayetaichari tsikarikapaini ipinkathariwentaitziri, sheninkatawakaachari tsikarikapaini, nampitziyewetawori tsikarikapaini, kemathatawakaawori riñaane tsikarikapaini. Jirika atziripaini, iri katziyainchari risaikamentoki oweja, kitamaa ikantayetaka ikithaayetaka. Rotaiyayetake opatzitenki kompiroshi. ¹⁰ Thaamenta ikantaiyani, ikaimaiyini ikantzi:

Iriira Pawa owawisaakotantatsiri, iriitake saikaintsiri saikamentotsiki, itsipatakari oweja.

¹¹ Ari rotziwerowaiyanakani tapothaikiwentakawori saikamentotsi. Jirika ikaataiyakeni: maninkariite, itzinkamipaini, eejatzi inkiteweriite. Ithaamentanakari Pawa, ¹² ikantaiyini: “¡Ari onkantaitaateyeyaani! Thaamentaarewo rini irirori, otzimotziri rowaneenkawo, yotaneri rini, wetharyagaarewo rini, pinkathataarewo rini, eenitatsi itasorenka eejatzi ishintsinka. Ashi owaatyero anthaamentaiyaari Pawa. Ari onkantaitaateyeyaani.”

¹³ Riñaanatanakena apaani itzinkami, ikantzi rosampitana: “¿Tsika iitaka jirikapaini kitamaathaitaintsiri ikithaataka? ¿Tsika ikenapaakeka?”

¹⁴ Nokantanakeri naaka: “Iitaanitya, piyotziro eeroka nowinkatharite.” Ikantanakena irirori: “Iriitake ñaayetakerori ‘Antawoite Kemaatsiwaitaantsi.’ Oshiyawaitakawo inkiwantatyeyeaawome iithaare riraa oweja, iroowa kitamaamawotakaaperotairori.

¹⁵ Iro rimatantaawori jirikapaini ikatziyimotaari Pawa

risaikamentoki. Rashi rowaatyeero kiteesheriki, eejatzi tsireniriki rantawaitainiri itasorentsipankoteki. Jirika saikaintsiri risaikamentoki, roshiyakawo iriime osatetairine raampeyeri jirikapaini. ¹⁶ Eero ritasheyaneentawaitai, eero imereneentawaitai, eero ikemaatsiwaitaari ooryaa, ¹⁷ tema jirika oweja montetakawori saikamentotsi, iriitake kempoyagairine, roshiyakagairi ikempoyagaitziri piratsi, iri aayetairine rirakagairi ñaa owañaantatsiri. Tema roimoshirenkairi Pawa oshiyawo rosheyookitaatyeerime riraawaitakaga.”

8

Kaatapaintsiri 7 rontsirekaryagaitakero

¹ Ikanta oweja rontsirekaryaakero kaatapaintsiri 7 rontsirekaitakero. Osamani imairetaitapaintzi inkiteki, tekaatsi apaani kenkithawaitatsine. * ² Noñaakeri iroñaaka 7-paini maninkari itsipatapiintari Pawa. Ipaitakeri tyoomentotsi. ³ Ari ripokapaake itsipa maninkari, ikatziyimotapaakawo taapokimentotsi, rotaiyanakitakeri ooronaki. Jirika maninkari, ipaitawakeri osheki kasankari ritaantyaawo rotaiyanakitakeri. Owaitakawo ramananewo atziripaini ikiteshiretakagaitanewo, oshiyawaitakawo ompiyotatyeyeaame onampinaki taapokimentotsiki. ⁴ Okanta itaanaka kasankari rotaiyanakitakeri maninkari, katziyainkatanaka oyachaarite owaitanakawo ramananewo ikiteshiretakagaitanewo, osheki inimotakeri Pawa. ⁵ Ikanta jirika maninkari otaiyanakitakerori ritaamento, raake omenki taapokimentotsi, rotetantakawo rotaiyanakitakeri. Rookakeri kipatsiki.

* 8:1 Kantakotchari jaka “osamani”, kemetaka okaatzi ½ hora.

Ari omapokanakari kamenitanaintsiri, antawoite ookathatanaka, antawoite omoyekanaka eejatzi.

Tyoomentotsipaini

⁶ Wetsikaiyanakani ⁷ maninkari rityootaiyeni.

⁷ Ari retanakawo apaani maninkari rityootanake, omapokashitapaaka oparyaapaake kipatsiki jiriniki, eejatzi paampari, oshiyawaitanakawo iraantsi. Itaapaakero kipatsi. Iro ithonkyaaame kashetani kipatsi itaiya inchatopaini, eejatzi inchashipaini. †

⁸ Tyootanake itsipa maninkari, omapokashitanaka itonkanake antawoite otzishi, shitowanake paampari, jokapaaka inkaareki, oshiyanakawo iraantsi. Iro ithonkyaaame kashetani kipatsi isaikayetzira ñaa, ⁹ iro rithonkyaaame inkamayeteme saikantayetakawori inkaare, eejatzi saikantawori antawo pitotsi. ¹⁰ Tyootanake itsipa maninkari, omapokashitanaka rithopiryaanake impokiro, paampa ikantanaka irojatzsi tsika isaikayetzsi ñaa, iro ithonkyaaame kashetani kipatsi isaikinta ñaa. ¹¹ Jirika impokiro jokapainchari kipatsiki iitaitziri “Kepishiri”. Tema kepishaa ikantakaapaakawo maawoini ñaa oparyaakera ipomeki. Iro ithonkyaaame kashetani kipatsi inkameme atziri opiyakeri rirakerowa ñaa.

¹² Tyootanake itsipa maninkari, omapokashitanaka itsirenitanake ooryaa, iro rithonkyaaame kashetani te rooryaaperotanai. Ari ikantakari kashiri eejatzi impokiro, te roorentaperotaawo tsireniriki.

¹³ Nokematzi kamenitapaintsiri raapaake inkiteki, noñaatziiri shirontzi rini, ratekapaake: “¡Oojé, oojé,

† 8:7 Kantakotachari jaka “Iro ithonkyaaame kashetani kipatsi,” arika akota-
reerome mawakota kipatsi, aake apakotawoni, athonkakero tzimantawori,
maawoini inchatopaini, shimapaini, ithonka oshityaatanake ñaa janta.

oojé, inkantamatsitaiteri nampitaiyaawone kipatsiki, iri atsipetaiyyaawone yotapainchari rityootawai mawa maninkari!”

9

¹ Tyootanake itsipa maninkari. Noñaatzi rithatyaanake oshiyakariri impokiro irojatzi kipatsiki. Iri rowaitake rashitareero omoo inthomoinaperotatsiri. ² Ikanta rashitaryaakero, ari ishitowainkatanake kachaari, oshiyawaitakawo antawoite ootaantsi. Ipamankanakeri ooryaa, eejatzi tampyainka. ³ Shitowanake osheki kachaariki oshiyariri tsinawo, roshiyapaakari ikentantzi kitoniro. ⁴ Te rishinetaitziri rapeyayetero pankirentsi, inchashipaini, inchatopaini. Apatziro ikentayetapaakeri atziripaini kaari ikentakotamakoyetzi Pawa. ⁵ Jirikapaini oshiyariri tsinawo, te rishinetaitziniri rowamairi atziripaini ikentayetakeri. Apatziro ikemaatsitakaawaitakari ikaatzi 5 kashiri. Antawoite ikatsitzimotakeri, ariwaitake iyatsinka kitoniro. ⁶ Osheki inkemaatsiwaitya atziripaini, inkowawetya naaweta inkamapithateri, eero ikamimaita.

⁷ Jirikapaini oshiyakariri tsinawo, roshiyanyakyaari kawayopaini iñaantakaari rowayerite, ramanthaiyetakari ooromoko. Atziriwoowaitake ikantayetaka.

⁸ Santhapetainka okanta iishi, roshiyawaitakawo oishi tsinane. Antawopaini raiki, ariwaitake raiki manitzi. ⁹ Rowakero ishipaneeeki oshiyawori kotsirotaki. Antawoite ikamenitanake ragaiyanakeni, roshiyakari ikamenitzi iyawayote atziripaini arika romanatawakaiya.

¹⁰ Oshiyawaitakawo ontzimeme ithoyeni kitoniro ipatzithomeki. 5 kashiri osamanitzi awisantyaari iyepiyanka. ¹¹ Jirika jewatziriri oshiyariri tsinawo, maninkari rinawetaka, iri pinkathariwentantatsiri inthomoinaperotzira omoo. Iitaitziri jirika

“Thonkaatanteneri”. Ipaanteki Heber-thato, iita “Abadón”. Ipaanteki Grecia-thato, iita “Apolión”.

¹² Ari iweyaawo etanakawori ratekaitzi “¡Oojé!” Iro kantacha yotapaaka imonkaatya apite inkantaite “¡Oojé!”.

¹³ Tyootanake itsipa maninkari, yotapaaka rityootawai apaani maninkari irojatzi rimonkaatantyaari 7 maninkari. Nokematzi cheraanaintsiri osorinanampiki taapokimentotsi montetakariri Pawa. ¹⁴ Riñaanatapaakeri maninkari tyootanaintsiri, ikantziri: “Poosoryaakoteri 4 maninkari oshiyakawori oosotatyeerime antawoite ñaa ‘Eufates.’ ”

¹⁵ Rishiryakoitakeri maninkari ayimatakeri ritsitokante. Iri thonkerineme ritsitokeri atziri nampiyetawori kashetani kipatsi. Iroowa roosoryaakoitantakariri rithonkante. *

¹⁶ Tzimatsi osheki owayeri kyaakaakariri iyawayote. Riyotagaitakena, ikaataiyini 200,000,000 owayeri. ¹⁷ Noñaatziiri ikoñaaaperotanake owayeripaini noñaaawyaatakari, rowayetakero kotsirotaki ishipaneeiki. Eenitatsi porekathaitaintsiri roshiyakawo paampari, itsipa kityonkaironkathaitaintsiri, itsipa kiterithaitaintsiri. Jirika kawayopaini, ariwaitake iito manitzi. Ishitowanake ipaanteki paampari, kachaari, kiterimoito okantanaka, osheki oshitzinka. ¹⁸ Okaatzira shitowanaintsiri ipaanteki, iro thonkerineme owamairi atziri nampiyetawori kashetaniki kipatsi. ¹⁹ Tema ipaanteki kawayopaini otzimi ishintsinka. Kantacha ratsikantantyaawo itzinko, roshiyawaitakari maanke.

²⁰ Iro kantzimaitacha, te ripakairo ikaariperotzi atziripaini kaari rowamagaitzi. Eekero riyaatakaatziro

* ^{9:15} Jiroka kantakotachari “iri thonkerineme ritsitokeri atziri nampiyetawori kashetani kipatsi,” oshiyatyaawowa arikame akotareerome mawakota kipatsi, irojatzi aantakyaawome apakotawoni, athonkakero okaatzi zimantawori.

ipinkathayetanakeri Kamaari, ipinkathatziri
 oshiyakaawonsi riwetsikaitziri ooro, koriki, kotsiro,
 mapi, inchakota, roshiyakaakeri pawa, te ikemanetzi,
 te ranashineta. † ²¹ Te ripakaanakero eejatzi
 ritsitokantayetzi, ikisaminthatantzi, imayempitzi,
 ikoshiyetzi.

10

Maninkari otaiyakerori oryaani osankenarentsi

¹ Noñaake rishaawiinkapaake itsipa maninkari,
 ikenantapaakawo menkori, oshiyawaitanakawo iro
 menkori inkithaatakyaame. Iri oye ramanthaitakyaame.
 Shipakiryaa ikantaka ipooki, kemewaitake
 ooryaa. Shipakiryaa iporipaini. ² Rotaiyake
 oryaani osankenarentsi ampinairyagainchari.
 Rayiitzimatapaakera, raatzikantapaakawo iitziperori
 inkaareki, irooma rampate, iro raatzikantapaaka
 kipatsiki. ³ Ikaimapaake, ariwaitake rasoontzi manitzi.
 Omapokashitanaka ookathatanaka, okaatzi 7 apiitanaka.
⁴ Okanta okaatapaake 7 ookathata, ari nokowawetaka
 nosankenaterome nokemakeri ikantaitakeri
 ookathawontsiki. Nokematzi riñaanatanakena
 inkitesatzi, ikantana: “Eero posankenatziro pikemakeri
 ookathawontsiki.” ⁵ Irojatzzi riñaawaitantanakari
 maninkari aatzikapaakerori inkaare, eejatzi kipatsi.
 Itzinaawakotanaka rakoperoki, ⁶ riyotaitantyaariri te
 ithaiya riñaawaitziri raakotairi iwairo Pawa Kañaaneri,
 wetsikakerori inkite, kipatsi, inkaare, maawoini
 ikaatzi tzimantawori. Ikantanake: “Te osamanitanai,
⁷ irootaintsi rityoote weyaantapaakawori maninkari,
 ari imonkaatya ikantakeriri Pawa Kamantantaneripaini
 inkamantantairo kaari riyotakowetaita pairani.”

† 9:20 Kantakotachari jaka “kotsiro”, irijatzi iitaitziri bronze.

⁸ Nokematzi rapiitanakena riñaanatana inkitesatzi, ikantana: “Piyaatashiteri maninkari katziyainchari inkaareki eejatzi kipatsiki, payero eeroka ampinairyagainchari rotaiyakeri.” ⁹ Ari nokantakero. Niyaatashitanakeri maninkari, nokantapaakeri: “Pimpenawo osankenarentsi.” Ikantanakena irirori: “Jiroka, poyaawo. Osheki owochanka, ariwaitake pitsi arika powakyaawo, arika piniyakero, osheki oyepishikemi pimotziki.” ¹⁰ Nimatakero, nowakawo. Ari okantaka, pochaanikitake ariwaitake pitsi, iro kantacha osheki oyepishikakena nomotziki. ¹¹ Iro ikantantakenari maninkari: “Pinkamanteri awishimoterine ikaatzi nampiyetawori tsikarika janta, ikaatzi ipinkathariwentaitziri tsikarikapaini, kemathatawakaawori riñaane tsikarikapaini. Pinkamantairi eejatzi pinkatharipaini.”

11

Apite kenkithatakotantaneri

¹ Ipaitakena apaani kotzitsi, nimonkaamento inatye. Ikantaitakena: “Piyaate pimonkaatero tasorentsipanko, eejatzi taapokimentotsi. Piyoteri eejatzi tsika ikaatzi piyotainchari ipinkathatantzi. ² Eero pimonkaatziro jekokeroini tasorentsipanko. Iro rishinetaitakeniriri it-sipasatzi atziripaini, ari ipiyotaiyaani koshekantaneri tasorentsinaampitsiki. Ari risaikeri inkaate 42 kashiri osamanite. * ³ Ari notyaante apite kenkithatakotenane, iri kenkithatapaakerone awisayetatsine, onkaate 1260 kiteesheri inkenkithatakotena. Roshiyakotakyaari ikanta ikithaayeta owashiretakotariri kaminkari.”

* 11:2 Kantakotachari jaka “42 kashiri”, iroowa ikantaitziri “1260 kiteesheri”. Iro kantakotachari awisaneentanakerika mawa osarentsi osamanite.

⁴ Jirika apite kenkithatakotantaneri, iri roshiyakaawentaitakeri pairani apite inchato, irijatzi roshiyakaawentaitakeri apite rootamento Pawa pinkathariwentziriri kipatsisatzi. † ⁵ Tzimatsirika koshekyaarine jirika apite kenkithatakotantaneri, ari ishitowanake ipaanteki paampari, rithonkeri kisaneentziriri. Ari inkantya maawoini kowawetachane inkoshekyaaari, ari inkamake. ⁶ Jirika kenkithatakotantaneri otzimimotziri ishintsinka. Ari inkantakaakyaawo eero oparyaagai inkani irojatzi imonkaatantakyaari ikenkithatakaantziri. Ari imatakya impeyero iraantsi ñaapaini. Ari imatakya ontzime pomeentsitzimotyaarine isaawikisatzi. Ari rapiipiintakero okaatzi ikowiri irirori. ⁷ Arika onkaatapaake ikenkithatake, ari rishitowanake mashireyantzi owantaneri omooki inthomoiperotatsiri, inkoshekapaakyaari apite kenkithatakotantaneri, irojatzi rowamaantakyaariri. ⁸ Rookanakeri rowamaanewo awotsiki saikatsiri antawoki nampitsi, tsika ikentakoitakeri pairani Iwinkatharite. Iroowa oshiyakaawentachari “Sodoma” eejatzi “Egipto”. ⁹ Eero rishinetziri inkitaiteri rowamaanewo, awisaneentawakeeta mawa kiteesheri osamanite raminaminthaiteri. Rithonkya iñeeri nampiyetawori tsikarikapaini, rowawiiroki sheninkatawakaachari tsikarikapaini, kemathatawakaawori riñaane tsikarikapaini, ipinkathariwentaitziri tsikarikapaini. ¹⁰ Antawoite roimoshirenkya isaawikisatziite, impashitawakaayetya oitarika. Kimoshire inkantayetya rowamaitakerira apitekeroini kenkithatakotantaneri owashironkaawaitakeriri isaawikisatziite. ¹¹ Okanta awisaneentanake otsipa mawa kiteesheri, ritasonkairi Pawa jirikapaini, añaayetai. Piriintanaawo. Oshekira

† 11:4 Kantakotachari jaka “apite inchato”, iroowa olivo.

ithaawaitanake iñagaitakerira ipiriintaawo. ¹² Ikemaitake cheraanaintsiri inkiteki, ikantaitake: “Pateete jenoki.” Romapokashitanaawo reethonkitantaawo menkori. Ari iñaawairi maawoini kisaneentawetakariri. ¹³ Ari omoyekanakari antawoite kipatsi, iro ithonkerome nampitsi, ikamayetake 7000 atziri. Iriima kaari kamatsine, ikantayetanake: “Imapero otzimi ishintsinka Pawa saikatsiri inkiteki.” ‡

¹⁴ Ari awisawetaka apite ikantaitake “¡oojé!” Iro kantacha, irootaintsi iñagaitero mawatatsine.

Weyaantawori tyootaantsi

¹⁵ Tyootanake weyaantawori maninkari, ari richeraacheraitanake inkiteki, ikantaitzi: “Iroñaaka impinkathariwentantai Awinkatharite kipatsikinta. Ari impinkathariwentantai Cristo, rotyaantakeri Pawa, rashi rowaatyeero impinkathariwentantai.”

¹⁶ Ari rotziwerowaiyanakani ²⁴ itzinkamipaini, ithaamentanakari Pawa, ¹⁷ ikantaiyini: “Pawá, Pinkatharí, Shintsiperorí, eerokatake añaatsi, pitzimitakaga pairani, irootaintsi pipiyai. Osheki niwetharyaakemi, tema poñaagantakero pishintsinka, pipinkathariwentantzi.

¹⁸ Pairani osheki ikisaneentakemi atziripaini, iro kantacha, monkaatapaaka poñaagantaiyaariri piyatsimanka, powasanketairi kamayetaintsiri, pithonkayetairi owamaantayetaintsiri. Ari pipinayetairi Kamantanteneriite pimperatanewo eeroka, ari pinkantakeriri piiteshiretakaanewo aakoyetaimiri piwairo ipinkathayetaimi, maawoini pipinayetairi petanakyaari antariite irojatzi iryaaniite, maawoini.”

‡ 11:13 Ikantaitziri “omoyekanaka antawoite kipatsi”, tsikarika isaiki pankotsi 10, pookanake apaani. Ari okantakari maawoini nampitsi.

¹⁹ Irojatzí ashitaryaantanakari itasorentsipankote Pawa janta inkiteki, koñaawaitanake tasorentsínaki rotetakoitzírowa aapatziyawakagaantsi. Antawo ookathatanaka, omoyekanaka kipatsi, paryagainkata-paake antawoite jiriniki.

12

Tsinane eejatzí ironoya

¹ Ari okoñaatanake inkiteki aamparentsi. Noñaatzí tsinane, okithaatakawo oithaare oshiyariri ooryaa, iriira kashiri okatziyantaka. Amanthaitakotakari 12 impokiro. ^{*} ² Omotzitatzi jiroka tsinane. Osheki okaimakaimawaitake okemaatsitaka ontzimaanitantaari. ³ Irojatzí okoñaatantanaka inkiteki otsipa aamparentsi. Noñaatzí ironoya, kityonka ikantaka. Eenitatsi 7 iito, 10 ichee. Ramanthaiyetakero iito. ⁴ Osheki impokiro rataantakari itzinko, iro rithonkeme kashetani inkite ikaatzí tzimatsiri impokirópaini. Ari ripokashitapaakero tsinane, ikowi rowityaawo eenchaanikite arika intzimapaake. † ⁵ Okanta otzimaanitake tsinane, shiramparyaaniki rini. Iri jewatantaiyaarine atziripaini iyotsirokotzitonkite. Omapokashitanaka ragaitanakeri risaikakera Pawa risaikamentoki. ⁶ Okanta tsinane shiyanaka iroori ochempiki. Ari riwetsikaantakero Pawa tsika onampitaiyaawo, onkaate 1260 kiteesheri intziyaitero. ⁷ Ari otzimake omanarentsi inkiteki. Iriira Miguel omanatachari itsipatakari imaninkaritepaini. Iri

* 12:1 Kantakotachari jaka “tsinane”, iriira oshiyakaawentacha Judá-ite. Kantakotachari “otomyaaniki”, iriira oshiyakaawentacha Jesucristo.

† 12:4 Jiroka kantakotachari jaka “kashetani inkite”, arika akotareerome mawakota inkite, aaye apakotawoni, athonkakero okaatzí tzimantawori.

romanatzi ironoya itsipatarira imaninkarite irirori.
⁸ Iri kantacha jirika ironoya, te otzimaperotzi ishintsinka, rotziriyagaitakeri inkiteki. ⁹ Ari itsipatagaitakeri imaninkarite rotziriyagaitakeri. Jirika ironoya rotziriyagaitakeri, iriira jitachari “Kamaari”, iita eejatzi “Satanás”. Iri kowatsiri ramatawiteri maawoini atziripaini ikaatzi nampitawori kipatsiki.
¹⁰ Nokematzi cheraanaintsiri inkiteki, ikantzi: “Retanakawo ipinkathariwentantzi Pawa, retanakawo roñaagantziro ishintsinka, rowawisaakotantai. Retanakawo eejatzi Cristo rashitanta. Tema rotziryaakeri thawetakotapiintziriri Pawaki iitaitziri ‘iyekiite.’ ¹¹ Jirikapaini iitaitziri ‘iyeki’ roitsinampagairi Kamaari, tema ikamawentairi oweja, kapathainka ikantaka ikamake. Iro roitsinampaantariri eejatzi ikenkithatairowa ñaantsi, rominhataawo irirori inkamawentairi Cristo. ¹² Iro pinthaamentantyariri eerokapaini inkitesatzi. Ikantamatsitaitzimi eerokaite kipatsisatzi, eejatzi inkaaresatzi, tema katsima ikantanaka Kamaari rotziriyagaitakeri, riyotzi yotakotapaakaga eepichokiini.”

¹³ Ikanta iñaakero ironoya rotziriyagaitakeri kipatsiki, retanakawo ikemaatsitakaawaitanakawo tsinane owaiyakeriri shiramparyaaniki. ¹⁴ Iro kantacha, tzmanake apite oshiwanki, ariwaitake ishiwanki shirontzi. Iro aantanakari okenanake ochempiki. Ari imanapithatariri antari maanke. Ari awisaneentake mawa osarentsi isaikawaitake janta. † ¹⁵ Ikanta antari maanke richeyaatanake ñaa ipaanteki, ariwaitanake antawaani ñaa. Ikwaweta rowiinkerome arika oonkakotanakya. ¹⁶ Iro kantzimaitacha, tankanake

† 12:14 Kantakotachari jaka “awisaneentake mawa osarentsi”, iroowa ikantaitziri: “apaani osarentsi, osarentsipaini eejatzi oniyankitzimatakerika osarentsi.”

kipatsi, irawakero ñaa, iro awisakotantakari tsinane. ¹⁷⁻¹⁸ Ari ikatsimaperotanake ironoya. Jatake romanatyaari itsipa otomipaini jiroka tsinane. Iriira roshiyakagaitzi kemisantakerori inintakaantakeri pairani Pawa, kamaitanakawori ikenkithatakoyetairi Jesucristo.

13

Apite katsimari owantaneri

¹ Ari nokatziyapaaka inkaarecheraaki. Noñaatzi rishitowanake ñaaki katsimari owantaneri. Eenitatsi okaatzi 10 ichee, 7 iito. Ramanthaiyetakero icheepaini. Eenitatsi rosankenayetakeri iitoki, rithainkatasorentsiwaitaitzi. ² Jirika owantaneri roshiyawaitari karinari manitzi. Roshiyakawo iitzipaini maini. Ariwaitake ipaante manitzi. Ikanta ironoya, ipakeri ishintsinka jirika owantaneri, iriiperori ikantanaka ipinkathariwentantanake. ³ Okanta apaani iito oshiyawaitakawo rowamagaitakityeerome, iro kantacha eejatzi añagai. Riyokitziwentanakeri isaawikisatzipaini, ⁴ osheki ipinkathayetanakeri, ithaamentanakari, ikantaiyini: “¿Iitaka monkaatyaarine jirika owantaneri? ¿Iitaka oitsinampairine?” Ari ikantaitakeriri eejatzi ironoya, ithaamentaitanakari, tema iri pakeriri ishintsinka jirika owantaneri.

⁵ Irojatzí richeraantanakari jirika owantaneri, rithainkatasorentsiwaitanake. Iri rowaitake impinkatharite, onkaate osamanite 42 kashiri impinkathariwentante. ⁶ Osheki rithainkatasorentsiwaitake raakominthawaitashitakari iwairo Pawa, raakominthawaitashitakawo iwairo tasorentsithaante, raakominthawaitashitakari iwairo inkitesatzi. ⁷ Jirika thainkatasorentsitantaneri, iri omanaterine ikiteshiretakaitanewo, inkowe roitsinampairi. Iri rowaitake impinkathariwentairi ikaatzi sheninkatawakaachari tsikarikapaini, nampiyetawori

tsikarika, kemathatawakaawori riñaane tsikarikapaini, ikaatzi ipinkathariwentaitziri tsikarikapaini. ⁸ Osheki ipinkathatanakeri kipatsisatzipaini kaari osankenatakotachane rosankenatakoyetaga riyoyaitakeri pairani riwetsikantaitakawori kipatsi, inkaate rañaakagaitairi, ikaatzi ikamawentayetairi oweja. ⁹ Kowirori inkemathatero jiroka, inkemisante. ¹⁰ Inkaatera romonkyagaiteri, ¡Rimatero! Inkaate owamaantantyaawone osataamentotsi, ari inkantaitairi paata irirori rowamaantaityaari osataamentotsi. Iroowa roisokerotantyaawori inkemisantayetai ikiteshoretakagaitairi.

¹¹ Irojatzi noñaantakari itsipa katsimari owantaneri rishitowanake kipatsiki. Tzimatsi apite ichée, ariwaitake otapoterempita ichée oweja. Richeraapaake, roshiyapaakari ironoya. ¹² Jirika owantaneri otzimimotziri ishintsinka. Iroowa ripasawyaakeriri etakawori owantaneri rowamayitaweetakari iito, añagai eejatzi. Rotsiwakakaakari atziripaini impinkathateri etakawori owantaneri. ¹³ Roñaagantapaake kaari iñagaitapiintzi. Rithonka iñaayetakeri maawoini atziri rowayitziro paampari. ¹⁴ Osheki kipatsisatzipaini ramatawitantakari ishintsinka ripasawyaakeriri etakawori owantaneri rowamayitaweetakari iito. Irojatzi rotsiwakakaantakariri atziripaini riwetsike roshiyakaawo etakawori owantaneri. ¹⁵ Ikanta jirika owantaneri oshiyakariri ichée oweja, ritasonkakeri oshiyakaawontsi, añaanake. Ñaawaitanake. Rithonka rowamaayetakeri kaari pinkathaterine. ¹⁶ Ikentakotamakotakaantakeri atziripaini, amaaka rakoperoki. Maawoini atziripaini ikentakotakaantakeri, antariite, iryaaniite, koityaawaineriite, ashaagantaneriite, noshikaarewopaini eejatzi kaari noshikaarewopaini,

maawoini. ¹⁷ Tzimatsirika kaari ikentakoitzi, eero rishineetziri ramanantawaite, impimantawaite. Iro inkowantaperotyaari inkentakotyaawo iwairo owantaneri maawoini atziri. Tzimayetatsi itsipa ikentakoitziniri oshiyawetawori iwairo owantaneri. ¹⁸ Tzimatsirika yowairentzi, ari inkemathatakero oshiyakawori iwairo owantaneri. Tema jiroka oshiyakawori iwairo owantaneri, iroowa rosankenaitziri “666”. *

14

Romampaane kaatatsiri 144,000

¹ Ari napiitakero naminanai, noñaatziiri ikatziya oweja otzishiki iitaitziri Sion. Ari itsipayetakari kaatatsiri 144,000 kentakotamakoyetakawori iwairo oweja, eejatzi rashi Ashitariri. ² Nokematzi kamenitanaintsiri inkiteki ariwaitake pareenkaari, ariwaitake shintsiri ookathawontsi, ariwaitake ipiyompiwaitaitzi. ³ Iriira omampagayacharini kaataintsiri 144,000 ripinakowentairi oweja. Tapothaitaka romampaawentari saikaintsiri saikamentotsiki, ari ikatziyanaka 4 inkiteweri, eejatzi itzinkami-paini. Iriira yoshiitacha romampagaiyani, tekaatsi itsipa materone romampayaawo. ⁴ Jirikapaini kaataintsiri 144,000, kiteshireri rinayetatz, te rantayetziro kaariperoyetatsiri imayempiyetero tsinane. Iriira oyaatapiintakeriri oweja tsikarika ikenayetzi. Iriira retakari rashitaari Pawa, irijatzi rashiyetakari oweja. ⁵ Te ithaiyawaanteneta, te otzimai iyaariperoshirenka inthawetakoiteriri risaikira Pawa.

* 13:18 Kantakotachari jaka, maawoini letra rosankenatantari Heber-thato eejatzi Grecia-thato, kantacha roshiyakagaitero número. Oshiyawori jiroka: a=1, b=2, c=3, ari okantakya riyotaitero wairontsi-paini arika riyoitero letra-paini. Iroowa kantakotachari eejatzi jaka.

Ikamantantakeri maninkari kaatsiri mawa

⁶ Ari noñaake raapaake inkiteki itsipa maninkari, ikenkithatakaapaakeri kipatsisatzi ikaatzi ipinkathariwentaitziri tsikarikapaini, rowawiiroki sheninkatawakaachari tsikarikapaini, kemathatawakaawori riñaane tsikarikapaini, nampiyetawori tsikarika. Ikenkithatakaapaakeniri kantaitachane Kameethari Ñaantsi. ⁷ Richeraapaake, ikantzi: “Pimpinkathateri Pawa. Pinthaamentaiyaarini. Tema irootaintsi raminakoitairi maawoini rantaitakeri. Iroowa pinthaamentantyaariri wetsikakerori inkite, kipatsi, inkaare, eejatzi ñaapaini.”

⁸ Irojatzi ripokantapaakari itsipa maninkari, richeraapaake, ikantzi: “Rapathakeroryagaitakero antawoite nampitsi Babilonia. Rithonkaitakeri atziripaini saikantawori ashiminthatawori imayempiwaitzi. Ikaimashireyeteri itsipasatzi atziripaini rimatakoteri rantayetzi irirori. Oshiyawaitakawo roshinkitayeerime imayempitakaantakariri.”

⁹ Irojatzi ripokantapaaka itsipa maninkari, richeraapaake ikantzi: “Ikaatzira pinkathatakeriri owantaneri, pinkathayeterori roshiyakaawo, kentakotamakoyetakawori iwairo eejatzi rakoki, ¹⁰ iriira ikisaneentziri Pawa. Oshiyawaitaiyaawo roitaatyeerime piyantatsiri. Antawoite inkemaatsitakaayetaiyaari ritagairi, ratsipetaiyaawo kachaari, kiterimoito onkantanakya, osheki oshitzinka. Ari iñaayetairi maawoini maninkariite tasorentsitaantsiri, ari iñeeri eejatzi oweja. ¹¹ Rashi rowaatyeero inkemaatsitaiyaawo kachaari, kiteesheriki eejatzi tsireniriki, eero itsiwakaneentai eepichokiini. Ari inkantaiyaari maawoini pinkathatakeriri owantaneri, pinkathatakerori roshiyakaawo, kentakotakawori eejatzi iwairo.”

¹² Iroowa inkamaitantyaawori inkisashiwaitya ikiteshoretakagaitairi ikemisantairira Jesús, rimonkaatapiintairo inintakaantziri Pawa.

¹³ Nokemakeri ikantana apaani inkitesatzi: “Posankenatero jiroka: Arika inkamayete rashitaari Awinkatharite, kimoshire inkantaiya.” Ikantanakeri eejatzi Tasorenkantzi: “Imatyaata, te okowanaa iñaashintsishirewaitaiya, kameetha rimakoryaawaitzi, inintaawaitapaawo rantawentakeri.”

Inkowiitateri kipatsiki

¹⁴ Ari okoñaatapaake kitamaari menkori, noñaatzi-iri risaikake oshiyakariri Itomi Atziri. Ramanthaitakari ooro, rotaiyake thoyempyaanikiri kotsiro. ¹⁵ Irojatzri rishitowantanakari tasorentsipankoki itsipa maninkari, richerayimotanakeri saikaintsiri menkoriki, ikantziri: “Sampainkatake pankirentsi, pinkowiitantyaawo piyot-sirote.” ¹⁶ Ikanta saikaintsiri menkoriki, ritotantakawo iyotsirote, ikowiitantake kipatsiki.

¹⁷ Ikanta itsipa maninkari saikantawori tasorentsipanko janta inkiteki, shitowanake irirori, irojatzri rotaiyitakari thoyempyaanikiri kotsiro.

¹⁸ Ari rishitowanake itsipa maninkari ipoñaakawo taapokimentotsiki. Riyaatashitakeri rowaitakeri kempoyiirori paampari. Richerayimotapaakeri itsipa otaiyakerori kotsiro, ikantziri: “Pichekayetero kithokitaintsiri kipatsiki, irakayetake.” *

¹⁹ Rimatakeri maninkari richekakero kithokitaintsiri kipatsiki, ipiyotakero inchatonaaki, inkatzikaaitero. Okaatzri oshiyakawori piyantatsiri riraitziri, iriira ikashaakayiriri Pawa maawoini iisaneentanewo. ²⁰ Okaatzri oshiyakaawentziri inchatonaa iroowa okaathapitzira

* 14:18 Kantakotachari jaka “kithokiyetaintsiri”, okithoki uva inatzi.

nampitsi rowamaantaitzira. Oshiyakaawentziri ikatzikaataitakeri, iroowa riraa kamayetaintsiri. Tema osheki iraantsi shitowaatatsine ipamankanakero nampitsi. Iweyaakari ipaanteki kawayo osaanaatzi iraantsi. Jatake intaina oonkya okaatzi 300 kilómetro. †

15

Maninkariite amerone paata 7 owasanketaantsi

¹ Noñaake otsipa aamparentsi inkiteki. Kameetha okantaka, osheki niyokitziwentakero. Eenitatsi ikaatzi 7 maninkari. Iri inashiyetakawori rowasanketantayetake. Tema okaatzi rantayetakeri maninkari, ari imonkaatari iñagaitziro iyatsimanka Pawa.

² Noñaake eejatzi inkaare, oshiyawaitakawo ñaawontsi. Iro kantacha morekathaitake jiroka inkaare. Ari ikatziyayetakari oitsinampaakeriri katsimari owantaneri, rotaiyayetakero iwiyompimento ipawairiri Pawa. Iriira kaari pinkathaterone roshiyakaawo owantaneri, kaari kentakotyaawone iwairo. ³ Romampagaiyanakawoni romampaari pairani Moisés-ni. Iitaitziro “Romampaane oweja”, ikantzi:

Nowinkatharite Pawá, Shintsiperori,
Kameetha pantakeri, niyokitziwentakero.
Pantapiintakero eeroka tampatzikari, piñaanetawo irooperori.
Eeroka pinkathariwentairi atziripaini.

⁴ ¿Tekaatsima pinkathataimine, thaamentaimine, raakotaimi piwairo?
Apatziro pitasorentsitzi eeroka.

† 14:20 Okaatake iyaatake intaina oonkya 300 kilómetro, iro oshiyawori arika anashitya onkaate 7 kiteesheri, aamaaka onkaate 8 kiteesheri. Iroowa ikantaitziri 1600 estadio.

Eeroka ripokashiyetai atziripaini, impinkathayetaimi.
Tema poñaagantakero osheki okameethatake
pantayetakeri.

⁵ Noñaatzi inkiteki tasorentsipanko, ashitaryaanaka otasorentsiperotzira. ⁶ Ari rishitowanake tasorentsipankoki ⁷ maninkari owasanketantatsine. Kitamaa okantayetaka iithaare, shipakiryaa ikantaka rowaneenkataka. Roma-shipaneetakari ooro. ⁷ Ikanta apaani inkiteweri kaatatsiri ⁴, ipawakeri maninkaripaini apaani paso. Oshiyawaitakawo jaka pasoki, ari iyeekiteme iyatsimanka Pawa, kantaitachari ikañaanetzi. ⁸ Kachaareenkatanake tasorentsipanko, okantakaakawo rowaneenkawo Pawa eejatzi itasorenka. Tekaatsi kanterone inkye tasorentsipankoki irojatzii onkaatantapaakyaari rowasanketante maninkaripaini.

16

Pasokipaini iyeekitaka katsimankantsi

¹ Nokematzi inkiteki, iita ñaanatanakeriri ⁷ maninkari, ikantziri: “Piyaate pisakotero kipatsiki yeekitaintsiri ⁷ pasoki oshiyakawori iyatsimanka Pawa.”

² Ari retanakawo apaani maninkari risakotakero kipatsiki yeekitaintsiri iwasoneki. Ari omapokanakari antawoite ripathaawaitanake kentakotakawori iwairo katsimari owantaneri, pinkathawaitashitawori roshiyakaawo.

³ Ikanta itsipa maninkari risakotakero inkaarekipaini yeekitaintsiri iwasoneki. Oshiyanakawo iraantsi inkaare, ithonka ikamake saikantawori.

⁴ Ikanta itsipa maninkari risakotakero, oyaapiki ñaatenikipaini yeekitaintsiri iwasoneki. Oshiyawaitanakawo iraantsi ñaapaini. ⁵ Nokematzi richeraanake maninkari sakotakerori ñaaki, ikantanake: “Tasorentsí, eeroka añaatsiri, pañiitakaga pairani, tampatzikashireri

pini, eeroka aminakotairone kameethaini jiroka.
⁶ Tema ikaatzi owamaayetakeriri ikiteshiretakagaitairi, kapathainkatakaakeriri Kamantantaneripaini rowamaayetakeri, iriira irerone jiroka iraantsi. Tema ripiyaitatyaari irirori.” ⁷ Nokematziiri richeraanake itsipa janta taapokimentotsiki, ikantanake: “¡Ariwé! Nowinkatharite Pawá, okaatzi pikowakeri pantero tampatzika okantayetaka. Kyaaryoopero inatzi.”

⁸ Ikanta itsipa maninkari, risakotakero ooryaaki yeekitaintsiri iwasoneki. Romapokashitanaka ooryaa rotsiyanakeri atziripaini. ⁹ Antawoite rotsiyakeri atziripaini ooryaa, ari opoñaanakari rithainkatasorentsiwaitanake, ikishimawaitanakeri Pawa, ashitawori ishintsinka, owasanketantatsiri. Te okantzimotari ripiyashiretai, impinkathatairi Pawa.

¹⁰ Ikanta itsipa maninkari, risakotakero ipinkathariwentantzira owantaneri yeekitaintsiri iwasoneki. Antawoite otsirenikitanake. Antawo rashironkaayetaka atziripaini janta, ratsikawaitakero inene ikemaatsiwaitaka. ¹¹ Ari rithainkatasorentsiwaitanake, ikishimawaitanakeri Inkitesatzi Pawa, tema osheki ikemaatsiwaitaka, osheki ripathaawaitake. Iro kantacha te ripakayimaitawo iyaariperonka.

¹² Ikanta itsipa maninkari, risakotakero antawaaki ñaa Eufrates-ki yeekitaintsiri iwasoneki. Omapokashitanaka opiryaatanake. Montyaapaaka pinkathariyetatsiri rishitowapiintzira ooryaa, romanatya. ¹³ Irojatzí rishitowantanakari peyari ipaanteki ironoya. Rishitowanake eejatzí peyari ipaanteki owantaneri, ari okantakari ipaanteki thairi kamantantaneri, rishitowanake peyari. Ikaatzi peyari shitowayetaaintsiri, roshiyanakari mashero, ¹⁴ kantacha rantayetero kaari iñagaitapiintzi. Rithonka rareeyetakari

pinkathariyetatsiri kipatsiki. Iñaantakaayetakari romanatakayaari, ripiyapaakerika Pawa shintsiperori.¹⁵ (Pamine, noshiyapaiyaari koshintzi arika nipiyairo. Kimoshire inkantya aamagainane, oshiyakariri owirori okaakiini iithaare onkene inkithaatanakyaawo, eero raatonkoryaamerekitanaka, rowaañagaitairi.)¹⁶ Ikanta jirikapaini peyari, rapatotakeri pinkatharipaini janta oita “Armagedón”. Riñaane ini Judá-ite jiroka Armagedón.*

¹⁷ Ikanta weyaantapaakawori maninkari, risakotakero tampyainkaki yeekitaintsiri iwasoneki. Ikemaitatzi cheraanaintsiri tasorentsipankoki, isaikira saikamentotsi, ikantaitzi: “¡Ari okaatapaake!”¹⁸ Iñagaitakero iporekanake ookathawontsi, ikemaitakero antawoite omoyekanaka kipatsi. Te iñagaitapiintziro oshiyawori jiroka omoyeka, irojatzí pairani owakera itzimantakari atziripaini kipatsiki.¹⁹ Okanta antawo nampitsi, mawakota itankanake. Ari ithonkakari ipookanake nampitsipaini saikatsiri kipatsiki. Ari inkenkithashiryaakotaitanakero iñeeri Babilonia-satzi, rirakagaitairi “imashirenka Pawa”, oshiyakawo piyantatsiri.²⁰ Ari ithonkaka maawoini othampishi, te iñagaitairo. Ari okantzitaka eejatzí otzishipaini.²¹ Paryaapaake tenakitatsiri jiriniki, itsitokayetapaakeri atziripaini. Eekero riyataakaanakitziro rithainkatasorentsiwaitanake, ikishimawaitantanake ikemaatsiwaitakaga osheki. †

17

Rowasanketaitero oshiyakawori antawo mayempiro

* 16:16 Kantakotachari jaka “Armagedón”, irootake janta romanatapiintakaga pairani Judá-ite. † 16:21 Kantakotachari jaka “tenakitatsiri”, iro ikantaitziri eejatzí “talento”, irojatzí aitairi iroñaaka “40 kilo”.

¹ Ari ripokashitapaakena apaani maninkari kaataintsiri 7 rotaiyakero iwasone, ikantapaakena: “Pipoke, piñeero rowasanketaiteri atziripaini, roshiyayetakawo mayempiro saikaantakawori otzinkamyaa antawaa.” ² Jiroka mayempiro, oshiyawaitakawo imayempitatyeerome pinkathariwentantatsiri nampitsikipainiki. Oshiyakawo eejatzi oshinkitatieerime maawoini kipatsisatzipaini. ³ Raashiretanakena ochempiki. Noñaake tsinane okyaakaakari kityonkari owantaneri, okaatzi 7 iito, 10 ichee. Eenitatsi wairontsipaini osankenatainchari iwathaki, rithainkatasorentsiwaitaitzi. ⁴ Okityonkamawotatzi okithaatakari tsinane, anashirikimawotzi eejatzi. Kameetha rowaneenkaitantakawo ooro, eejatzi poreryaatzinkawo mapipaini. Otaiyanakitakeri riwetsikaitziri ooro. Oshiyawaitakawo ari iyeekitakeme oyaariperonka, eejatzi omayempinka. ⁵ Eenitatsi osankenatainchari otamakoki, te ikemathawetaitawo pairani, okantzi: ANTAWO BABILONIA, ANTAWOITE MAYEMPIRO, KISANEENTAPEROTAAREWO KIPATSIKI. * ⁶ Naminaperotanakero jiroka tsinane oshinkitayaaawo riraa ikiteshoretakagaitanewo ikaatzi rowamagaitakeri. Riraa eejatzi ikaatzi rowamagaitakeri ikenkithatakotanakeri Jesús. Okanta noñaakero jiroka, osheki niyokitziiwentanakero.

⁷ Ikantana maninkari: “¿Iitaka piyokitziiwentantawori jiroka? Ari nonkamantakemi oita oshiyakaawentachari, te riyotakowetaitawo pairani jiroka tsinane, eejatzi jirika owantaneri okyaakaakari, shenitatsiri iito, eejatzi ichee. ⁸ Itzimitaka pairani roshiyakaawentakeri owantaneri, te

* 17:5 Eenitatsi kantatsiri jiroka “Babilonia”, iro nampitsi Roma. Tema iro riñaaneyetari rimananeekiini pairani kemisantzinkaripaini, ikenkithatakotziro jiroka Roma, ikantzi: “Babilonia”. Paminero janta 1 P. 5.13.

iñagaitziri iroñaaka, iro kantacha irootaintsi rishitowe impoñaakyaawo omoonakiki inthomoikiperotatsiri. Rowamagaiteri. Jirikapaini kipatsisatzi, kaari rosankenatakoitzi pairani riwetsikantaitakawori kipatsi, osheki riyokitziwentereri owantaneri. Tema eero ikemathatziro oita kantakotachari: ‘Itzimitaka pairani, te iñagaitziri iroñaaka, irootaintsi ripiyai.’⁹ Inkemathatantaityaawori jiroka, okowaperotya intzime yowairentzi. Kaataintsiri 7 jitotsi okyaakaakari tsinane, iro oshiyakaawentakeri 7 otzishi. †¹⁰ Tzimake pairani ikaatzi 7 pinkathariwentakerori janta. Rashiryagaitaka ikaatzi 5 pinkathari. Tzimatsi apaani pinkatharitatsiri iroñaaka. Iriima itsipa pinkatharitatsine, tekera itzimiita. Jirika weyaantyaawone eepichokiinira impinkatharitapainte, eero osamaniperotzi.¹¹ Jirika katsimari owantaneri tzimitachari pairani, kaari iñagaitzi iroñaaka, itsipa rini, iri kaatapaintsine 8. Ari roshiyawetapaakyaari itsipa kaataintsiri 7 pinkatharipaini. Ari rashiriimaitaitakyaari.¹² Irooma kaataintsiri 10 cheetsi, iro oshiyakaawentziriri pinkatharipaini, kaatatsiri 10. Te ipinkathariwentantayetzi. Tema arika impinkathariwentantanake owantaneri, iri intsipayetyaari impinkathariwentante. Eero osamaniperotzimaita, apa rishirinkapainte eepichokiini ooryaa.¹³ Jirikapaini pinkathari rakakotawakayaawo ranteri. Pinkatha roweri owantaneri, eero ripiyathawaitari.¹⁴ Osheki romanateri Oweja. Iri kantacha jirika Oweja, iriira ashiryaantachane. Iri imperatariri imperayetantachari. Iri pinkathariwentziri pinkathariwentantatsiri. Iri

† 17:9 Eenitatsi jitzirori nampitsi Roma, ikantziro: “Roma, inampiite 7 pinkatharipaini”. Ikantaitzi eejatzi: “Roma, onampi 7 otzishi”.

intsipataiyaari irirori, inkaimashireyetairi, riyoyaitakeri, oisokerotakariri.”

¹⁵ Ikantanakena eejatzi maninkari: “Jiroka otzinkamyaa antawaani, iroowa isaikaatantakari tsinane. Iriitake oshiyakaawentacha atziripaini nampiyetawori tsikarika, piyoyetainchari tsikarikapaini, ikaatzi ipinkathariwentaitziri tsikarikapaini, kemath-atawakaawori riñaane tsikarikapaini. ¹⁶ Jirikapaini atziri saikantawori 10 nampitsi, iri oshiyakaawentakeri 10 cheetsi, ari inkisaneentanakeri saikantawori nampitsi oshiyakaawentakeri tsinane. Ari rimatakeri irirori owantaneri osheki inkisaneentanakero. Oshiyawaityaawome raatonkoryaatyeerome tsinane, rowawathatasyaawome, ritaawaiterome. Tema ari rithonkero nampitsi oshiyakaawentakeri tsinane. ¹⁷ Iri Pawa kantakaawori rakawakaantari rantayetero jiroka. Irijatzi kantakaawori ikemisantantariri owantaneri. Iroowa rantaiteri, irojatzi imonkaatantakyaari ikantakeri Pawa. ¹⁸ Ari okanta, tema jiroka tsinane iro oshiyakaawentacha antawo nampitsi. Ikaatzi saikantawori nampitsi, ipinkathariwentawetakari nampitawori otsipaki nampitsikipaini.”

18

Rapathakeroryagaitziro Babilonia

¹ Okanta okaatapaake jiroka, noñaatzi rishaawiinka-paake itsipa maninkari. Oztimimotziri osheki ishintsinka, osheki rowaneenkawo. Roorentapaakero kipatsi.

² Richeraapaake, ikantzi: “Rapathakeroryagaitakero antawo nampitsi Babilonia. Apatziro inampitaawo itsipasatzi peyari, te rishinetaitziri rishitowe. Ari ikantaitakeri eejatzi itsipasatzi shiwankiri ipinkaitziri owapiintariri kaminkari. ³ Tema atziripaini ikaatzi

saikantawetakawori nampitsi oshiyakaawentakeri tsinane, ashaagantaperowetachari, yompar-itawakaapiintachari poñaayetachari otsipaki nampitsi. Ikaimashireyetakeri atziripaini roshiyakotaiyaari ikantawetaga iriroripaini, ikowaperotziro ashaagawontsi, iñaamaminthawaitashitaka. Iroowa iñaantakawori te ikinataari Pawa, roshiyawaitakawo tsinane mayempiro. Iroowa oshiyantakawori ishinkitatieyaaawome ashaagawontsi, iro rantantayetakawori oshiyawori mayempitaantsi.”⁴ Nokemakeri rapiitanakero richeraanake inkitesatzi, ikantzi: “Asheninká, eero pitsipatari saikantawori nampitsi oshiyakaawentakeri tsinane, pitsipataarikari arika rowasanketaitari. ⁵ Tema Pawa, ikenkithatziro iyaariperonka ikaatzi tsipatakariri, oshiyawaitakawo eethonkitaatyeeeme iyaariperonka inkiteki, ari opiyotakari. ⁶ Pinkisawentairi, papiipiinteri powasanketeri. Tema okaatzi oshiyakaawentachari irakaakeriri tsinane shinkitantatsiri, poipiyeniro iroori, tontaari pinkantakero oyepiyanka. ⁷ Aminaashiwaitaka iroori okantapiintzi: ‘Naaka pinkathawo, eero iñagaitana nashironkaawaitya noshiyakotyaawo kinankawo.’ Tema osheki oshametakaakero owaneenkawo, omayempiwaitake. Iroowa oñaantaiyaawori onkemaatsiwaitaiya. ⁸ Iro omapokantaiyaari rowasanketaitero, ari omantsiyatake, onkemaatsiwaitaiya, itasheneentawaitai, ritagaitairo. Iri matairone Awinkatharite Pawa rowasanketairo. Tema otzimimotziri irirori ishintsinka.

⁹ Arika iñagaitakero oyacharite itagaiya nampitsi oshiyakaawentakeri tsinane, osheki rowashiretakotyaawo, riraakowaityaawo pinkatharipaini, iri tsipayetakariri saikantakawori rantayetakero oshiyakawori mayempitaantsi. ¹⁰ Intaina ikatziyaka iriroripaini inthaawantyaawo rowasanketaiteri,

inkantaiyeni: ‘¡Ikantamatsitaitziri nampitawori
Babilonia-ki!’ Irooperowaiwetaka nampitsi.
¿Okantzitama rowasanketzitaitemi? Tekera
rishirinkaperoteeta ooryaa.

¹¹ Ari inkantairiri riyompariwetapiintari, osheki
rowashiretakotyaari, riraakowaityaari, tema tekaatsi
riyomparitaiya. ¹² Tema iri amanantapiintakeniriri
roorote, iyorikite, poreryaari imapine, otsipasato
kithaarentsi, kitamaamawori, anashirimawotatsiri,
kityonkamawoperotatsiri, karenimawotatsiri.

Tzimawetacha oshiyawori santari. Tzimawetacha
riwetsikanewo ipothoyetakeri kameethaini,
cheetsi, inchakota pinayetachari, kotsiro, mapi.

¹³ Tzimawetacha meta, Tzimawetacha otsipasato
kasankari, tzimawetacha riraitziri, tzimawetacha
owaaki inchato oshiyariri oyeenka pankirentsi,
tzimawetacha opane rowaitari, tzimawetacha iwaakate,
oweja, iyawayote, noshikayetzirori rishiyakomento,
tzimawetacha rimperatanepaini eejatzi inoshikanepaini.

¹⁴ Inkantaiyeni: ‘Arira ithonkapaakari chochoki
piñaamatapiintari. Te otzimayetai ashaagawontsi
pikowapiintakeri, ari okaatapaake owaneenkata.’

¹⁵ Intaina raminakoyetairo riyompariwaitapiintaga,
thaawa inkantya irirori eero itsipatagaitziri
rowasanketaitakeri. Antawoite riraakotyaari rowashire-
takotanakyaari. ¹⁶ Inkantaiyeni: ‘¡Ikantamatsitaitziri

nampitawori janta! Irooperowaiwetaka nampitsi.
Tzimawetacha osheki irooperori kitamaamawori
imanthaki, anashirimawotatsiri, eejatzi kityonkaper-
omawotatsiri. Tzimawetacha osheki roorote, imapine
poreryaayetatsiri. ¹⁷ Apatziro rishirinkaneentanaka
eepichokiini ooryaa, ari raperotaitakero antawo
ashaagawo.’

Ari ikantakari saikayetaintsiri

ramaatakomentoki, intaina ikatziyayetaka raminakotziri raperotaitakeri. Ari ipiyotaiyakani antakoyetziro ramaatakomento, itsipayetakari otetantawori. ¹⁸ Ikanta iñaakero oyachaarite nampitsi itagaa, osheki riraakotakawo, ikantayetzi: ‘Tekaatsi otsipa nampitsi oshiyaiyaawone jiroka irooperotzi.’ ¹⁹ Antawoite rowashiretaka, ikantaiyini: ‘Ikantamatsitaitziri nampitawori janta. Ashaagantawetakai aakaite aapiintzira ashaagawontsi amaatakomentoki. Tema apa rishirinkapainta eepichokiini ooryaa, ari raperaataitakerori.’ ²⁰ Irooma eerokapaini inkitesatzi, ikiteshiretakagaitanewo, Otyaantaperoripaini, Kamantantaneripaini, pinkimoshirete, ikamantzitakai Pawa ketziroini rowasanketantakariri saikantawori antawo nampitsi, ikisawentaimi eerokapaini.”

²¹ Ikanta apaani maninkari tzimatsiri ishintsinka, raake antawo mapi, rookakero inkaareki, ikantzi: “Nokantakerowa nookakero antawo mapi, ari nonkantakero eejatzi antawo nampitsi Babilonia. Ari ompeyaari, eero iñagaitairo. ²² Eero ikemaitaimi pomampagaiya, onkameñeenkatai piwiyompimento, pisonkare, eejatzi pityoore. Eero iñagaitaimi pikaatzira piwetsikayetziro oitarika. Eero ikemaitairo ompaipate pitoonkamento. ²³ Eero iñagaitairi riporekai pootamento. Eero iñagaitaimi paawakagaiya. Ari okaatapaake maawoini jiroka, tema osheki poitzipinashireyeteri itsipasatzi atziripaini, oshiyawaitakawo pinkisaminthatatyeerime. Tema antawoite ishintsiwetaka ikaatzi yomparitapiintawetzimiri. ²⁴ Iri kemaatsiwaitakaakariri itsipasatzipaini, ikapathainkatakaawaitakeri Kamantantaneripaini. Ari ikantzitakari eejatzi maawoini ikiteshiretakagaitairi.”

19

Ithaamentaita inkiteki

¹ Okanta okaatapaake jiroka, nokematzi kamenitanaintsiri inkiteki ikaimaiyini, ikantzi:

¡Oojé! Iriira Pawa owawisaakotairi. Oztzimimotziri rowa-
neenkawo, eejatzi ishintsinka.

² Okaatzi ikowiri ranteri, tampatzika okantayetaka.

Iriiperori rini.

Tema rowasanketakero mayempiro owaariperotakeriri
kipatsisatzipaini.

Ripiyawentairi ikaatzi rowamagaitakeri rimperatanewo.

³ Irojatzzi rapiipiintaiyirini, ikantzi:

¡Oojé! Okatziyaiinkataka oyacharite.

⁴ Ikanta 24 itzinkamipaini, itsipatakari 4 inkiteweri, rotzi-
werowaiyanakani, tema ipinkathatanakitziiri Pawa ri-
saikake irirori risaikamentoki, ikantaiyini:

¡Ari onkantaitaatyeeyaani! ¡Oojé!

⁵ Tzimatsi ñaawaitanaintsiri saikamentotsiki, ikantzi:

Rimperatanewo Pawa, pinthaamentaiya.

Pimpinkathatairi maawoini, petanakyaari tsinam-
pashireriite pimatziyaari eejatzi iriiperoriite.

⁶ Nokematzi kamenitapaintsiri, oshiyawaitakawo ipiy-
otaiyanira atziripaini, ariwaitake pareenkari, ariwaitake
ookathawontsi. Ikantaitzi:

¡Oojé! Pinkathariwentantai Pawa, iri Awinkatharitetaari
Shintsiperori.

⁷ Thame ankimoshirewentereri, thame ampinkathateri,
tema irootaintsi roimoshirenkaiteri raawakaiya
Oweja. Ari wetsikaka iinantaari.

⁸ Kitamaari okantaka oithaare, te onkipatsiwaite, poreryaa okantaka. Oshiyakaawentachari “iinantyaari”, iriyetake kemisantzinkaripaini ikiteshiretakagaitairi. Oshiyakaawentachari “te onkipatsiwaite oithaare”, iroowa kameethari rantayetakeri jirikapaini.

Rakiyootaiteri Oweja

⁹ Ripokashitapaakena inkitesatzi, ikantzi: “Posanke-
natero jiroka: Osheki inkimoshiretai inkaate inkaimai-
teri rakiyootairi Oweja raawakaiya.” Ikantanakena ee-
jatzi: “Jiroka, riñaaneperowa Pawa ini.” ¹⁰ Ari notzi-
werowanaka nopinkathatanakeri maninkari, ikantana:
“¡Eero pipinkathatana naaka! Ari akaataiyini rimper-
atai Oweja, ari noshiyimi eeroka, ari noshiyakari ee-
jatzi ikaatzi oisokeroyetakawori ikenkithatakotapaintziri
Jesús. Iriira pimpinkathate Pawa. Tema okaatzi
ikenkithatakotapaintziri Jesús, iro yoshiretakaakeriri Ka-
mantantaneripaini.”

Kyaakaakariri kitamaari kawayo

¹¹ Noñaatzi ashitaryaanaka inkite. Eenitatsi
kitamaari kawayo janta. Iitaitziri kyaakaakariri,
“Oisokerotanteneri”, iitaitziri eejatzi “Iriiperori”.
Arika rowasanketante, tampatzika okanta. Ari okanta
eejatzi arika romanatante. ¹² Oshiyawaitakawo
paampari roki. Ramanthaichonchoitakawo ramanthaire.
Rosankenatakawo wairontsi kaari riyotakoitzi
apatziro riyotziro irirori. ¹³ Ikithaatakawo ithakakeri
iraantsi. Iri iitaitziri “RIÑAANE PAWA”. ¹⁴ Eenitatsi
rowayerite inkiteki. Kitamaachonchoi okanta iithaare,
te onkipatsiwaite. Iri oyaatakeriri kyaakaakariri
kitamaari iyawayote. ¹⁵ Ari ishitowanake ipaanteki
oshiyawori othoyempyaanikitzi osataamentotsi, iro

ritsitokantayetaihaariri iisaneentanewo. Iri imperatantaiyaawone iyotsirotokikotzite. Iri wetsikakeniriri oshiyawori riraitziri “Imashirenka Pawa Shintsiperori”.
¹⁶ Rosankenatakawo wairontsi iithaareki, eejatzi iporiki. Jiroka wairontsi: PINKATHARIWENTZIRIRI PINKATHARIITE. IMPERATARIRI IMPERATANTANERIITE.

¹⁷ Noñaatzi itsipa maninkari ikatziyantakari ooryaa, ikaimapaakeri maawoini tsimeryaani aayetatsiri, ikantziri: “Pipoke pimpiyotya, poyaawo impayetemiri Pawa.
¹⁸ Tema powatyeeyaari atziriwatha: iwatha pinkatharipaini, iwatha reeware owayeripaini, iwatha iriiperoriite, iwatha kyaakaapiintariri iyawayote. Ari powanakyaawo eejatzi iwatha iyawayotepaini. Te apatziro powaiyaari jirikapaini powayetaiyaawo eejatzi iwatha maawoini: noshikaarewo eejatzi kaari noshikaarewo, tsinampashireriite eejatzi iriiperoriite, maawoini.”
¹⁹ Noñaatziiri katsimari owantaneri, noñaatziiri eejatzi kipatsisatzi pinkatharipaini itsipayetakari rowayerite. Ari ipiyotaiyakani ikowi romanateri kyaakaakariri kitamaari iyawayote itsipayetakari eejatzi rowayerite.
²⁰ Tzimatsi iita otaiyawakeriri katsimari owantaneri. Ari ikantzitakariri thairi kamantantaneri itsipatapiintakari ritasonkawentantzi. Ari okanta ramatawitantakariri ikaatzi kentakoyetakawori iwairo owantaneri, ikaatzi pinkathayetakerori roshiyakaawo. Jirika owantaneri eejatzi thairi kamantantaneri, rookaitakeri opaampaporentthaatakera inkaare, tsika okiteriteyatziitake shitziwawo oyachaarinka.
²¹ Rowamagaitakeri maawoini kemisantanageriri, rowathagaitantakari shitowapaintsiri ipaanteki kyaakaakariri kitamaari kawayo. Kemaperowaitaka tsimeryaanipaini.

20

Osheki osarentsi, onkaate 1000

¹ Noñaatzi rayiitapaake itsipa maninkari. Rotaiyakero rashitaryaantaitawori omoonaki inthomoiperotatsiri. Rotaiyake eejatzi antawoite kotsirotha. ² Jirika maninkari, rotaiyapaakeri ironoya, iitzitaitari maanke tzimaintsiri pairani. Iriira Kamaari, Satanás. Roosotakeri onkaate 1000 osarentsi, ³ rotziryaakeri omoonakiki inthomoiperotatsiri. Rashitakotakeri, rontsirekakotakeri eero ramatawitantaari atziripaini, irojatzi imonkaatantakyaari onkaate 1000 osarentsi. Arika onkaatapaake jiroka, ari roosoryaakotapaintereri eepichokiini.

⁴ Noñaatzi osheki saikamentotsi jimpe risaikayetai inkaate pinkathariwentantaatsine. Ari noñaakero ishirepaini ikaatzi rowamaawentaitakeri ikemisantairo riñaane Pawa, ikenkithatakotapaintziri Jesús. Te ipinkathatziri jirikapaini katsimari owantaneri, te ipinkathatziro roshiyakaawo eejatzi. Te ikentakotamakotawo iwairo owantaneri eejatzi rakoki. Iriira piriintaacha, ipinkathariwentantait sipataari Cristo okaatzi 1000 osarentsi. ⁵ Iriima itsipa kamayetaintsiri, eero rañaayetai irirori, irojatzi imonkaatantapaakari 1000 osarentsi. Iroowa iitaitakeri “Etawori Añagaantsi”. ⁶ Kimoshire inkantaiya inkaate piriintaachane iitaitakeri “Etawori Añagaantsi”. Tema tasorentsishireri rinayetake. Eero rapiitziro inkamayetai. Kañaane inkantaiya, iri oshiyaiyaarine Imperatasorentsitaarewo rantawaitainiri Pawa, rantawaitainiri eejatzi Cristo. Ari intsipataiyaari impinkathariwentantait onkaate 1000 osarentsi.

⁷ Arika imonkaatapaakya 1000 osarentsi, ari romishitowaitapaintereri Satanás rashitakoitakerira.

⁸ Arika rishitowapainte, retapaiyaawo ramatawitapairi maawoini atziri tsikarika inampiyetawo. Jiroka nampitsipaini iitaitziro “Gog”, otsipa “Magog”. Impiyotairi maawoini romanatakayaari. Intzimaperote osheki atziri, ariwaitake oshenitzi impaneki. ⁹ Riyaataiyakeni tsika owintenipathatzi, rotzikapaakeri oiteshiretaarewo tsika ipiyotaiyakani irirori. Rotzikapaakero eejatzi iitaitziri “Etakotaawo Nampitsi”. Omapokashitanaka oparyaapaake paampari, raperaatairi maawoini. ¹⁰ Rookaitakeri Kamaari opaampaporenthaatakera inkaare, kiterimoitaataintsiri oyachaarinka. Ari rookitaitakari katsimari owantaneri, itsipatagaitakeri thairi kamantantaneri. Rashi rowaatyeero inkemaatsiwaitaiya.

Riyakowentantaitzi kitamaariki saikamentotsi

¹¹ Noñaatzi antawoite kitamaari saikamentotsi. Eenitatsi saikantakawori, iriira matakero rithonkairo inkite eejatzi kipatsi. ¹² Ari ikatziyaiyakani kamayetaintsiri janta kitamaariki saikamentotsi, retakari itsipayetaari iriiperoriite eejatzi tsinampashireriite, maawoini. Ari rampinairyaanakero osankenarentsi, rampinairyaanakero eejatzi otsipa tsika rosanenatakoyeta añaayetaatsine. Raminakoyetairi atziri oiyetarika rantayetakeri okaatzi rosanenatakoitakeriri. ¹³ Eejatzi ikaatzi piinkayetaintsiri ñaaki, ari ipiyoyetakari irirori. Ikaatzi kamayetaintsiri, ari risaikitaiyakani eejatzi janta, oshiyawaitaawo atziritaayeeme “Kaamanetaantsi”, ipakagairime imperawaiwetakari. Ari ikaatzi raminakoitairi okaatzi rantayetakeri. ¹⁴ Rookaitakero eejatzi “Kaamanetaantsi” opaampaporenthaatakera inkaare itagaiya. Jiroka opaampaporenthaatakera inkaare, iroowa iitaitziri “Apitetanaintsiri Kaamanetaantsi”. ¹⁵ Rookaitakeri

eejatzi opaampaporentthaatakera inkaare maawoini kaari osankenatakotachane rañaayetai.

21

Owakerari inkite, owakerari kipatsi

¹ Noñaatzi owakerari inkite, owakerari kipatsi. Tema thonkaka etawori inkite, eejatzi etawori kipatsi. Te iña-gaitairo inkaare. ² Noñaatziiro ishaawiinkapaake inkiteki apaani nampitsi tasorentsitatsiri, iitaitziri “Owakerari Jerusalén”. Iri Pawa owayiitakaantakerori. Owaneenkak-itaka, ariwaitake apaani tsinane owaneenkatashitari oimentyaari. ³ Ari richeragaitanake janta saikamentotsiki, ikantaitzi: “¡Pamine! Isaikimotairi kipatsisatzipaini tasorentsithaante inampitawowa Pawa. Ari itsipataari Pawa inampitaawo, isheninkataari. ⁴ Iri Pawa osheyookiperotairine, roimoshirenkayetairi. Eero ikaa-maneyetai, tekaatsi onkatsitzimowaitai, tekaatsi iragaachane, tekaatsi kemaatsiwaitaachane. Tema ari okaatapaake maawoini jiroka.”

⁵ Ikenkithawaitanake saikaintsiri saikamentotsiki, ikantzi: “Nowakeratakagairo maawoini.” Ikantanake eejatzi: “Posankenatero jiroka, irooperori ñaantsi ini, ashi owaatyero.” ⁶ Ikantana eejatzi: “¡Ari iweyaapaaka! Naakatake oshiyawori etawori osankenarentsi. Naakatake oshiyawori eejatzi weyaantawori. Naakatake etakaantanakawori. Naakatake thonkairone. Tzimatsirika merewaitatsine, ari nirakagairi ñaa owañaantatsiri. Nompashitaiyaari, te ipinata. ⁷ Iroowa nokashaakaakeriri oitsinampaantaneriite. Naaka Pawa ipinkathaitziri. Iriira noshiyakagairi notomipaini. ⁸ Iro kantzimitacha eero notomintaari thaawinkari, kisoshireri, kisaneentanteri, tsitokantaneri, mayempiri, matsintzi, pinkathatziriri oshiyakaawontsi,

thairi. Iri taayetaachane opaampaparenthaatakera inkaare, kiterimoitaataintsiri oyachaarinka. Iroowa apitetanaintsine inkamayeetai.”

Owakerari Jerusalén

⁹ Okanta okaatapaake jiroka, ripokashitapaakena maninkari owasanketantaneri otaiyakerori iwasone. Ikantapaakena: “Pipoke, noñaayemiro oshiyakaawentziri tsinane iinantyaari Oweja.” ¹⁰ Raashiretanakena ochempiki. Roñaagakenawo nampitsi tasorentsitatsiri iitaitziri Jerusalén, rowayiitairi Pawa opoñagaawo inkiteki. ¹¹ Janta nampitsiki, ari iñagaitairo rowaneenkawo Pawa, shipakiryaaawaitake, ariwaitake okantaga mapiki porekatsiri, pinaperotachari. *

¹² Antawoite okantaka otantonampi. Eenitatsi 12 omoo ikyagaitapiintzira. Eenitatsi 12 maninkari kempoyiirori omoo ikyagaitapiintzira. Ari rosankenaitakero iwairo itomiite Israel-ni. ¹³ Okaatzi mawa omoo montetakariri rishitowapiintzira ooryaa. Eejatzi ikyaapiintzira ooryaa okaatzi mawa. Katonkokinta okaatzi mawa. Kirinkakinta okaatzi mawa. ¹⁴ Tzimatsi okaatzi 12 antawoite mapi otziyantakerori otantonampi. Ari osankenatakari 12 iwairopaini Otyaantaperori.

¹⁵ Jirika ñaanatakenari, rotaiyake rimonkaamento riwetsikaitziri ooro, iro rimonkaatantyaawori otantonampitaga, eejatzi omoo ikyaapiintaitzira.

¹⁶ Arira imonkaanampitawakaa jiroka nampitsi, te anaanampitawakaa. Ikanta jirika, retanakawo rimonkaanampitakero, okaatzi 2200 kilómetro osanthanka, eejatzi okaatzi ojenokitzi. † ¹⁷ Rimonkaatakero eejatzi tsika okaatzi otontatzi otantonampi,

* 21:11 Kantakotachari jaka “porekatsiri”, iro iitaitziri eejatzi “jaspe”.

† 21:16 Kantakotachari jaka “2200 kilómetro” iro ikantaitziri eejatzi “12000 estadio”.

okaatzi 144 akosampi. Iro rimonkaatantakari jirika maninkari oshiyawori rakosampi atziri rimonkaatantapiintakari irirori. ¹⁸ Jiroka otantonampi, oshiyawaitakawo mapi poreka okantaka. Riyoshiita ooro riwetsikantaitakawori nampitsi, poreka okantaka. ‡
¹⁹ Itzinkamitantaitakawori otantonampiki, iro ragaitake porekari mapi, pinaperotachari. Jiroka owairopaini mapi riwetsikaitantakawori: jaspe, zafiro, ágata, esmeralda, ²⁰ ónice, cornalina, crisólito, berilo, topacio, crisopraso, jacinto, amatista. ²¹ Okaatake 12 omoo ikyaapiintaitzi, iro ragaitake antawoperori kitamaari mapi, iro rimokaitakeri riwetsikantakawori. Maawoini awotsite nampitsi, riyoshiitaka ooro riwetsikaitantakawori, poreka okantaka. §

²² Te otzimapai janta tasorentsipanko. Tema iro inampi Awinkatharite Pawa Shintsiperori itsipataari Oweja. Iri poyaataawori tasorentsipanko janta. ²³ Te inkowaiya ooryaa, eejatzi kashiri. Tema rowaneenkawo Pawa kiteeshetakairori. Iri Oweja oshiyaariri ootamentotsi. ²⁴ Iri oiteeshetakotairiri atziripaini rashitaari janta. Pinkatharipaini tzimawetachari rowaneenkawo kipatsiki, kameethaini risaikayetai janta ipinkathatairira Pawa. ²⁵ Eero otsirenitapai ashi owaatyero onki-teeshetai. Te ashitaa nampitsi janta. ²⁶ Ikaatzi tzimawetachari rowaneenkawo kipatsiki ipinkathawetari, kameethaini risaikayetai impinkathatairi Pawa. ²⁷ Eero itzimai janta kaariperotapaatsine, eero iñagaitairi antayetairone ipinkaitziri, eero itzimapai eejatzi thaiyachane. Apatziro inampiyetaiyaawo ikaatzi rosanke-natakotakeri Oweja rañaayetai janta.

‡ 21:18 Kantakotachari jaka “poreka”, oshiyakawo okanta poteryaa, eejatzi vidrio. § 21:21 Kantakotachari jaka “kitamaari mapi”, irojatzii itaitziri “perla”.

22

¹ Noñaakero ñaa kañaanetakaantatsiri. Kityaaniki okantaka. Iro shitowapaintsiri risaikamentoki Pawa itsipatakari Oweja, * ² iro shiyaagachari niyankineki awotsi. Imontethapyaaatakawo ishookantakawo chochoki kañaanetakaantatsiri. Okantaitatya okithokitzi kashiriki eejatzi osarentsiki. Etsiyatakotakaantapai oshi. ³ Eero otzimapai owasanketaantsi janta. Ari isaikairi risaikamento Pawa, eejatzi rashi Oweja. Rashi rowaatyeero rantawaitapainiri rimperatanewo. ⁴ Iñaawootairi Pawa. Inkentakotamakotaiyaawo atziripaini iwairo Pawa. ⁵ Eero otsirenitai janta. Eero itzimapai ooryaa. Iri kiteeshetaatsine Awinkatharite Pawa. Rashi rowatyeeero impinkathariwentairi atziripaini janta.

Irootaintsi ripiyai Cristo

⁶ Ikantanakena maninkari: “Iroopero ini jiroka ñaantsi, kantacha ankemisantero.” Ikemetaakerira pairani Awinkatharite Pawa riyotakaakeri Kamantantaneripaini, ari ikantakena eejatzi naaka, rotyaantakenari imaninkarite roñaagayetakenawo jiroka, iro riyotantaiyaari rimperatanewo irootaintsi iñagaitero oitarika paata.

⁷ Jiroka ikantzi Jesús: “¡Pamine! Irootaintsi nipiyai. Kishoshire inkantaiya kemisantakerori ikamantantaitakeri jaka osankenarentsiki.”

⁸ Naakaga Juan osankenatzirori jiroka. Naaka ñaakerori maawoini, naaka kemakero eejatzi. Ari notziwerowawetanaka nompinkathateri maninkari oñaagakenawori maawoini jiroka. ⁹ Ikantanakena irirori: “¡Eero pipinkathatana naaka! Ari akaataiyini rimperatai Pawa, ari noshiyimi eeroka, ari noshiyari

* 22:1 Kantakotachari jaka “kityaaniki” oshiyakawo okanta poteryaa, vidrio eejatzi cristal.

Kamantantaneripaini piitayetziri ‘iyeki,’ noshiyari eejatzi kemisantairone osankenatainchari jaka. Iri pimpinkathatai Pawa.”

¹⁰ Ikantanakena eejatzi: “Okaatzi posankenatakeri aw-isaatsine paata, eero pontsirekakotziro, tema irootaintsi iñagaitero. ¹¹ ¡Rowatsiperotya inkaariperoshirete ikaatzi kaariperoshiretatsiri iroñaaka! ¡Rowatsiperotya inkoweenkashirete ikaatzi koweenkashiretaintsiri iroñaaka! ¡Inintaaperotaiya kameetha ikaatzi kameethatatsiri iroñaaka! ¡Inkiteshireperotai ikaatzi kiteshiretaintsiri iroñaaka!

¹² ¡Irootaintsi nipiayiro! Nipinayetairi atziripaini okaatzi rantawentakari apawopaini. ¹³ Naaka oshiyawori etawori osankenarentsi, Naaka oshiyawori weyaantawori eejatzi. Naakatake etawori, Naakatake weyaantyaawone. Naakatake etakaantanakawori, Naakatake thonkairone.”

¹⁴ Kimoshire inkantaiya inkaate kiwayetairone iithaare, onkene rishinetagaiteri chochoki añaakaantatsiri, onkene inkyaayetai omooki ikyaapiintaitzira nampitsiki. ¹⁵ Eero ikyaayetai janta oshiyakariri otsitzi, kisaninthantanneri, koweenkatatsiri, tsitokantanneri, pinkathatakeriri oshiyakaawontsi, ametapiintakawori ithaiya.

¹⁶ “Naakatake Jesús, otyaantakeriri maninkari inkamantemiro jirokapaini, powawisayeniri apatowentapiintariri Pawa tsikarikapaini. Naaka charinetariri David-ni. Naakatake iitaitziri ‘Impokiro Sariwoto.’ ”

¹⁷ Ikantzi Tasorenkantsi: “Pipokeeta.” Ari okantzi-tari eejatzi oshiyakawori tsinane iinantaityaari. Inkaate kemayetairone jiroka, inkantayetai: “Pipokeeta.” Ripokeeta mereyetatsiri. ¡Itzimirika kowanaintsiri rirero ñaa añaakaantatsiri, rirawaite, te ipinata!

¹⁸ Tzimatsi nonkamanteriri kemairone jiroka osankenatakoyetakaga awisaatsine paata: Tzimatsirika owanaawaitakerone osankenatainchari jaka, ari rowanagainiri Pawa inkemaatsitaiyaawo okaatzi kenkithatakotainchari jaka osankenarentsiki.

¹⁹ Tzimatsirika thañaapithatantakyaawone okaatzi osankenatainchari jaka, ari rithañaapithataiyaari paata Pawa irirori eero rishinetagairi chochoki añaakaantatsiri. Eero ikyagai nampitsiki ikenkithatakotaitakeri jaka.

²⁰ Jirika kenkithatakaantakerori maawoini jiroka, ikantzi: “Irootaintsi nipiyairo.” Ari nakanake naaka: “Ari onkantaitaatyeeyaani, intsipaite pipiyai.” ²¹ Onkamintha ineshironkayetaimi Awinkatharite Jesucristo janta. Ari onkantaitaatyeeyaani.

Kameethari Ñaantsi: ikenkitha-takoitziri awinkatharite
 Jesucristo; Owakerari aapatziya-wakagaantsi
 New Testament in Ashéninka, Ucayali-yurúa (PE:cpb:Ashéninka,
 Ucayali-yurúa)

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka, Ucayali-yurúa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ashéninka, Ucayali-yurúa [cpb], Peru

Copyright Information

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ashéninka, Ucayali-yurúa

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Mar 2019 from source files dated 5 Mar 2019

03413587-4161-5845-9f63-68583816dfcd